

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI EMO CELJE

Četrta redna seja DS
OZD EMO

Dne 16. septembra je bila 4. redna seja delavskega sveta OZD EMO. Na dnevnem redu so bila nekatera zelo važna vprašanja našega gospodarjenja med katere spada kot najvažnejše poročilo o gospodarjenju v prvem polletju letošnjega leta. Poleg tega je delavski svet sprejel več samoupravnih aktov, ki jih objavljamo. Nekateri izmed teh smo že objavili kot osnutke.

Razprava o poslovnem poročilu je pokazala, da morajo vse TOZD storiti kar je največ mogoče, da se izguba, ki se je pojavila v prvem polletju pokrije do konca letošnjega leta.

V zvezi s poročilom o poslovanju v prvem polletju in na podlagi razprave ter predlogov strokovnih služb je sprejel delavski svet zaključno stališče.

ZAKLJUČKI

Posledica neizpolnjevanja planskih nalog v I. polletju letošnjega leta je visoka izguba ne samo po plačani, temveč tudi po fakturirani realizaciji. Ocenjujemo, da izgube do konca leta ne bo mogoče v celoti pokriti.

Ob sprejemanju zaključnega računa za leto 1975 v mesecu februarju letošnjega leta smo ocenili, da bo letošnje poslovno leto še težje, kot je bilo lansko leto. Preverjali smo tudi izvajanje zaključkov, ki bi jih morali izpolnjevati v lanskem letu in ugotovili, da niso bili izvršeni. Razprava je potrdila, da ti zaključki veljajo v celoti tudi za letošnje leto s tem, da jih je potrebno konkretizirati do konca meseca marca in vzpostaviti sistem stalne kontrole izvajanja nalog.

Tudi danes ocenjujemo izredno pomembnost teh zaključkov za obstoj in nadaljnji razvoj EMO. Zato predlagamo določitev odgovornih nosilcev (koordinatorjev) za izdelavo konkretnih nalog za realizacijo že sprejetih zaključkov in sicer:

1. Za dograjevanje sistema prodajne politike (2. sklep): Pomočnik glavnega direktorja tov. Turnšek in tov. Januš sta za svoje področje v sodelovanju z direktorji TOZD.

2. Za izpolnjevanje sistema planiranja (3. sklep): Vodja plansko analitske službe tov. Volf Kristina v sodelovanju z direktorji TOZD in sektorjev.

3. Za razvoj novih izdelkov (4. sklep): Vodja programsko analitske službe tov. Pešec v sodelovanju z odgovornimi delavci za dograjevanje sistema prodajne politike in pooblaščenimi osebami, ki jih določijo direktorji TOZD.

4. Za izgrajevanje sistema tekočega obveščanja direktor finančnega računovodskega sektorja v so-

Dne 9. 9. 1976 se je mudil v Celju Vlado Janžič sekretar v izvršnem komiteju CK ZK Slovenija. Obiskal je tudi našo delovno organizacijo in se sestal s člani

Vlado Janžič sekretar izvršnega komiteja ZK Slovenije in člani sveta ZK EMO na seji dne 9. 9. 1976

sveta ZK ter predstavniki drugih družbenopolitičnih organizacij. Ti so ga seznanili z delom članov ZK v naši delovni organizaciji.

Delo naše organizacije ZK poteka po sklepih, ki so bili sprejeti

delovanju z direktorji TOZD in sektorjev.

Naloge naj se delijo na kratkoročne in srednjeročne, koordinatorji morajo poročati vsakih 14 dni, prvo poročilo je treba pripraviti do 1. 10. 1976.

TOZD so v svojih polletnih poročilih že obravnavale predložene zaključke, ki vsebujejo konkretne naloge za izboljšanje rezultatov poslovanja. Predlagamo, da DS TOZD določijo odgovorne osebe za izvedbo svojih zaključkov in da takoj pristopijo k izvajanju nalog in kontroli le-teh.

Položaj EMO je kritičen, zato je potrebno z vso resnostjo in odgovornostjo pristopiti k izvajanju zaključkov. Obdobje do konca leta pa smatrati kot izredno stanje, v katerem se naj rigorozno ukrepa proti vsakemu, ki svojih nalog ne bo izvrševal.

Zaključki, o katerih je bila razprava na seji delavskega sveta so

Bolj smelo v akcijo

na skupni seji občinskega komiteja ZK Celje in sveta naše organizacije ZK.

Sklepi te seje so dali komunistom v EMO novo injekcijo v ak-

bili sprejeti ob potrditvi zaključnega računa za leto 1975 in objavljeni v našem glasilu. Tako kot v letu 1975, se tudi v letošnjem letu ne uresničujejo. Na razne pomembne gospodarske naloge, ki bi jih morali uresničiti je ob bilančni razpravi zlasti opozoril glavni direktor Miro Jančigaj.

Delavski svet je potrdil samoupravni sporazum o razdelitvi sredstev, pravic in obveznosti DO na TOZD, samoupravnim sporazumom o osnovah plana DO EMO za srednjeročno obdobje 1976 — 1980 in samoupravnim sporazumom o združevanju sredstev. Sprejel je dopolnitve in spremembe pravilnika o oblikovanju cen, predlog rebalansa sklada skupne porabe in imenoval razpisno komisijo za razpis delovnega mesta »glavni direktor«, ker mandat, ki traja za glavnega direktorja, poteče koncem tega leta.

so naredili vsega, kar bi lahko. Zato bodo v prihodnjih dneh pričeli z živahnejšo aktivnostjo. Svoje delovanje pa bodo usmerili predvsem v krepitev vloge in aktivnosti članstva, močneje se bodo zavzeli za reševanje osnovnih vprašanj gospodarskega razvoja EMO, posebno skrb pa bodo posvetili kadrovskim vprašanjem v organizaciji in v celotnem EMO.

V razpravo se je ob koncu srečanja vključil tudi Vlado Janžič, ki je opozoril na potrebo skladnega in enotnega delovanja vseh komunistov v EMO, saj bodo lahko le s stalnim pojasnjevanjem in mobiliziranjem vseh delavcev v EMO optimalno izkoristili dobre razvojne možnosti. »Le popolna osveščenost in enotnost vseh delavcev ter odločna akcija komunistov bosta lahko prinesli zelene uspehe. Ti pa bodo okrepili tudi vlogo ZK in organizacijo samo. Kajti Zveza komunistov se kali in krepi le v akciji. Zato morajo biti komunisti na čelu spreminjanja družbenoekonomskih odnosov v EMO«, je med drugim dejal Vlado Janžič.

Zatem se je dotaknil še kadrovskih vprašanj in poudaril, da morajo v EMO vztrajati pri začrtani kadrovski politiki, katere cilj je zagotovitev večjega števila sposobnih in družbenopolitično osveščenih strokovnjakov. Ti bodo namreč lahko s svojim delom prispevali k optimalnemu izkoriščanju razvojnih možnosti EMO.

SKLEPI 4. REDNE SEJE DELAVSKEGA SVETA

Dne 16. 9. 1976 je bila 4. redna seja delavskega sveta OZD EMO. Na seji so bili sprejeti važni sklepi, ki jih v celoti objavljamo.

Delavski svet potrjuje realizacijo sklepa PO z 2. 3. 1976, ki je potrjen na DS 24. 6. 1976 po katerem se zgradba srednje Tehniške šole po preselitvi v nove prostore vrne v uporabo DO EMO in se opravi brezplačni prenos te stavbe v poslovni sklad DO.

Potrjuje se pogodba o brezplačni uporabi I. in II. etaže bivše srednje Tehniške šole sklenjene med Šolskim centrom Boris Kirdič in DO EMO dne 19. 4. 1976.

Delavski svet potrjuje sklepe

5. in 6. redne seje poslovnega odbora DO.

Sprejme se poslovno poročilo DO EMO I — VI 1976. Zaradi neizpolnjevanja planskih nalog v prvem polletju 1976 in visoke izgube in neizvajanja zaključkov sprejetih ob zaključnem računu, katere DS ocenjuje za izredno pomembne, DS sprejme naslednje ukrepe s konkretnimi zadolžitvami:

1. Za dograjevanje sistema prodajne politike (2. sklep): Pomočnika glavnega direktorja tov. Turnšek Jože in tov. Januš Franc sta za svoje področje v sodelovanju z direktorji TOZD.

2. Za izpolnjevanje sistema planiranja (3. sklep): Vodja plansko

analitske službe tov. Volf Kristina v sodelovanju z direktorji TOZD in sektorjev.

3. Za razvoj novih izdelkov (4. sklep): Vodja programsko analitske službe tov. Pešec Miloš v sodelovanju z odgovornimi delavci za dograjevanje sistema prodajne politike in pooblaščenimi osebami, ki jih določijo direktorji TOZD.

4. Za izgrajevanje sistema tekočega obveščanja direktor finančnega računovodskega sektorja tov. Mravlak Drago v sodelovanju z direktorji TOZD in sektorjev.

Naloge naj se delijo na kratkoročne in srednjeročne, koordinatorji morajo poročati vsakih 14 dni, prvo poročilo je treba pripraviti do 1. 10. 1976.

Nadaljevanje na 2. strani

Dejavnost občinske skupščine

Ob koncu meseca septembra je bila seja zborov občinske skupščine Celje, na kateri so bila obravnavana številna aktualna vprašanja kot so poročilo o poteku javne razprave osnutka zakona o združenem delu, ocena izvajanja resolucije o družbenoekonomskem razvoju občine v letošnjem prvem polletju, poročilo o vpisu posojila za gradnjo cest ter številna druga problematika.

Gospodarska gibanja so se v celjski občini v letošnjem prvem polletju odvijala v izjemnih okoliščinah. Položaj se je zlasti v drugim tromesečju še bolj zaostрил zaradi uveljavljanja zakona o zavarovanju plačil med uporabniki družbenih sredstev. To pa je povzročilo občutno stagnacijo gospodarstva.

Porast celotnega dohodka je počasnejši od rasti porabljenih sredstev, tako stanje pa pogojuje zmanjšanje dohodka in neobičajno visoke izgube. Vzrok temu neskladju je predvsem v uveljavljanju novih sistemskih zakonov, prenizka produktivnost dela in slaba poslovna organiziranost delovnih organizacij.

ZAPOSLENOST

Zaostreni pogoji gospodarjenja vplivajo letos na zmernejšo rast zaposlenosti. Podatki kažejo, da je zaposlenost v prvem polletju za 1,5 odstotka večja kot v enakem obdobju lanskega leta. V gospodarstvu se je število zaposlenih povečalo v manjšem obsegu, in sicer za 0,8 odstotka, medtem ko se je v družbenih dejavnostih število zaposlenih povečalo za 5,8 odstotka. V primerjavi s poprečjem lanskega četrta leta pa je zaposlenost večja le za 0,4 odstotka, na področju gospodarstva za 0,2 odstotka, v negospodarskih dejavnostih pa je večja za 4,2 odstotka.

Stanje zaposlenih se je od začetka januarja do konca junija letos znižalo, saj je bilo število zaposlenih v družbenem sektorju na dan 1. 1. 1976 v občini 34.395, na dan 30. 6. 1976 pa 34.365.

Večje povečanje zaposlenosti je ugotovljeno na področju terciarnih dejavnosti: v trgovini, gostinstvu in obrti, zmanjšanje zaposlenosti pa je v gradbeništvu, gozdarstvu in komunali. Zaradi nizke rasti proizvodnje je tudi rast števila zaposlenih v industriji minimalna 0,8 odstotka, predvsem se je znižalo število zaposlenih v tekstilni industriji. Na področju družbenih pa se je število zaposlenih povečalo na področju šolstva, zdravstva in bančništva.

Fluktuacija delovne sile v prvi polovici leta je bila nizka.

Analiza o zaposlovanju kaže, da je bila dinamika zaposlovanja v gospodarstvu v prvi polovici leta precej nižja od stopnje z resolucijo, medtem ko je družbene dejavnosti znatno presegajo.

OSEBNI DOHODKI

Poprečni mesečni osebni dohodek na zaposlenega je v prvem polletju znašal 3.868, to je za 16,1 odstotka več kot v lanskem enakem obdobju. V gospodarstvu se je povečal na 3.749 din ali za 15,4 odstotka, v družbenih dejavnostih pa na 4.552 din ali za 18,2 odstotka.

V primerjavi s poprečjem lanskega četrta leta pa so se osebni dohodki na zaposlenega v prvi polovici leta povečali za 10,2 odstotka, na področju gospodarstva

znaša to povečanje 9,8 odstotka, v družbenih dejavnostih pa 11,6 odstotka. V primerjavi z lanskim enakim obdobjem so se osebni dohodki najbolj povečali v gozdarstvu za 30,2 odstotka, gradbeništvu za 20,2 odstotka, prometu za 20,1 odstotka in komunali za 18,8 odstotka.

Realna vrednost osebnih dohodkov se je letos zmanjšala za 1,5 odstotka. Življenjski stroški so se namreč v enakem obdobju povečali za 17,6 odstotka. Kakor lani, so tudi letos osebni dohodki v družbenih dejavnostih naraščali hitreje kot v gospodarstvu, le da je razlika v povečanju letos znatno manjša. Osebni dohodki so rasli v soodvisnosti z gospodarskimi rezultati in niso dosegali rasti življenjskih stroškov. V posameznih primerih pa so prekoračili družbeni dogovori in samoupravni sporazumi s področja delitve dohodka in osebnih dohodkov.

INVESTICIJE

Investicijska poraba v osnovna sredstva je znašala v prvih šestih mesecih letos 335.237.000 din in je bila za 1 odstotek večja kot v istem obdobju lani. V strukturi investicijskih naložb odpade na gospodarske investicije 216.185.000 din ali 65 odstotkov, na negospodarske investicije pa 119.052.000 din ali 35 odstotkov.

Po področjih dejavnosti je bila investicijska poraba v prvem polletju naslednja:

	v 000 din	struktura
industrija	104.341	31,1
gospodarsko dejavnost	20.847	6,2
gozdarstvo	2.565	0,8
gradbeništvo	7.105	2,1
promet	22.030	6,6
trgovina in gostinstvo	53.060	15,8
obrt	6.237	1,9
stanovanjsko-komunalna dejavnost	59.050	17,6
ostale negospodarske investicije	60.002	17,9
Investicijske naložbe skupaj	335.237	100,0

Ocena kaže, da je investicijska poraba v osnovna sredstva v prvem polletju izpod planirane, saj smo z resolucijo predvidevali za 4 odstotke večji porast investicij napram lanskemu letu.

Predvsem je izpad na gospodarskih investicijah, medtem ko se investicije na področju negospodarskih dejavnosti izvajajo v okviru predvidevanj.

Investicijska poraba je bila na področju gospodarstva v prvih šestih mesecih letos znatnejša, predvsem v industriji in v trgovini. Sicer pa je v industriji glede na hiter tehnološki razvoj še vedno prepočasen porast rekonstrukcij, zlasti avtomatizacije, ki je najpomembnejši faktor gospodarske preobrazbe celjske občine v srednjoročnem planu do leta 1980.

V negospodarstvu se je v prvih

šestih mesecih zlasti povečala investicijska poraba v stanovanjski in komunalni dejavnosti ter v šolstvu.

GIBANJE IZVOZA

Izvoz industrije se je, kljub težavam pri njegovi realizaciji, v drugem četrtletju letošnjega leta nekoliko popravil. V tem obdobju so bili namreč izvozni dosežki za četrtino boljši kot v prvem četrtletju in so s tem ob polletju lanske izvozni rezultati že preseženi z indeksom 102,9. Kljub izboljšanju pa izvoz v primerjavi s predvidevanji še zaostaja, saj so ob polletju planirane izvozne obveznosti za leto 1976 dosežene le s 43,9 odstotka.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Sklepi DSE EMO

(Nadaljevanje s 1. strani)

torji morajo poročati vsakih 14 dni, prvo poročilo je treba pripraviti do 1. 10. 1976. Položaj EMO je kritičen, zato je potrebno z vso resnostjo in odgovornostjo pristopiti k izvajanju zaključkov. Obdobje do konca leta pa smatrati kot izredno stanje, v katerem se naj rigorozno ukrepa proti vsakemu, ki svojih nalog ne bo izvrševal.

Delavski svet ugotavlja, da je bil samoupravni sporazum o razdelitvi sredstev, pravic in obveznosti delovne organizacije na TOZD predhodno obravnavan in sprejet v vseh TOZD brez pripomb.

Delavski svet ugotavlja, da je predlog samoupravnega sporazuma o osnovah plana delovne organizacije EMO za srednjoročno obdobje 1976-1980 bil predhodno obravnavan in sprejet v vseh TOZD.

Na osnovi pravilnika o načinu ugotavljanja povprečne letne vrednosti zalog in načina ugotavljanja lastnih sredstev in kreditov za trajna obratna sredstva (Ur. l. SFRJ št. 20/76), DS ugotavlja, da je bil samoupravni sporazum o združitvi sredstev obravnavan in sprejet v vseh TOZD.

Na predlog sektorja marketing delavski svet potrjuje spremembe in dopolnitve pravilnika o oblikovanju cen in zadolžuje pravno službo, da v sodelovanju z MS izdelata čistopis pravilnika.

Na predlog SPK, kadrovske službe in finančno računovodskega sektorja delavski svet potrjuje rebalans plana skupne porabe v postavki za jubilejne nagrade.

Na osnovi samoupravnega sporazuma o združevanju in statuta DO EMO glavnemu direktorju

poteče 4-letni mandat 13. 11. 1976.

Delavski svet imenuje komisijo z nalogo, da pripravi in izvede razpis za DM glavnih direktor DO EMO in predloži delavskemu svetu kandidate.

Člani razpisne komisije:

1. Kovačič Herman, TOZD rad.
2. Drame Hinko, TOZD posoda
3. Jeftić Miloš, TOZD frite
4. Adamič Vlado, TOZD košli
5. Oštir Emil, TOZD orodj.
6. Bastič Edvard, TOZD ERC
7. Flis Vlado, TOZD odpreski
8. Tofant Anton, TOZD TOBI
9. Petković Bogosav, TOZD Kruševac
10. Kovačič Gusti, TOZD kontej.
11. Trebar Marko, SDS skupne službe

Na opozorilo kadrovske službe delavski svet DO sprejme dopolnitve določila 35. člena statuta DO EMO in to:

1. V tretjem odstavku druga alineja je vstaviti: tehnične ali ekonomske smeri in 5 let delovnih izkušenj na vodilnih delovnih mestih.

2. Dodati nov četrti odstavek, ki naj glasi: kandidat mora predložiti osebne poglede na organizacijo dela in glavne smeri vodstvenega delovanja ter program razvoja OZD.

Predlog je v skladu z družbenim dogovorom o nalogah pri oblikovanju in izvajanju kadrovske politike v SR Sloveniji (Ur. l. SRS št. 27/74).

Na predlog DPO in vodstva odbora za SLO, imenuje DS za vodjo CZ tov. Jožeta GUBENŠKA.

Delavski svet ugotavlja, da so v vseh TOZD sprejeli z več kot 2/3 delavcev predlog DS EMO o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o združevanju TOZD v DO, ki se nanašajo na ustanavljanje TOZD Emokontejner in predmet poslovanja TOZD TOBI Bistrica.

Zakon o združenem delu — kontinuiteta naše socialistične družbe

Iz govora tovariša Edvarda Kardelja na 3. seji CK ZKJ ob sprejemanju osnutka zakona o združenem delu.

Zakon pomeni ogromen korak v razvoju in stabilizaciji notranjih razmerij v našem sistemu samoupravnega združenega dela pri uresničevanju in zagotavljanju vodilne družbene vloge delavskega razreda v razvoju in utrjevanju medsebojnih pravic in odgovornosti delovnih ljudi, ki so pogoj za njihovo enakopravnost v medsebojnih razmerjih in njihove svobode v delu in v družbi.

Vendar zakon o združenem delu ni le to. Zakon daje delavcem, ko izpeljuje z ustavo določeni položaji temeljne organizacije združenega dela kot nosilke celotnega dohodka, ne le pravna sredstva za politično nadzorstvo nad procesom družbene reprodukcije in načrtovanja, temveč tudi gmotna, gospodarska sredstva, katera tako nadzorstvo zagotavljajo, to pa pomeni prav to, da upravljajo z

družbenim kapitalom v svojih temeljnih organizacijah združenega dela in prek njih v vseh oblikah njegovega združevanja in gibanja. S tem upravljanje z družbenim kapitalom kot podružbljenim minulim delom posameznih in združenih delavcev postaja po eni strani zadeva samih združenih delavcev, to pa pomeni pogoj za uresničevanje njihovih pravic dela z združenimi sredstvi in upravljanje z njihovim bodočim delom. Po drugi strani pa postaja upravljanje z družbenim kapitalom skupna gospodarska moč celotnega združenega dela, s katero delavci v temeljnih organizacijah združenega dela razpolagajo odgovorno, v skladu z odnosi vzajemne odvisnosti in odgovornosti do vseh drugih delavcev v združenem delu.

Prav zato zakon o združenem

delu uspešnejše kot naša dosedanja praksa — mislim, da to lahko rečem brez pretiravanja — rešuje dve glavni vprašanji, ki ju zgodovina neprestano postavlja pred sodobno socialistično prakso.

Prvič, zakon odpira možnosti in daje sredstva za uspešnejše premagovanje enega izmed temeljnih nasprotij sodobne socialistične prakse, ki se izraža v razmerju med delavcem kot nosilcem delovne sile in živega dela na delovnem mestu na eni strani ter nosilcem gospodarske in politične oblasti nad družbenim kapitalom na drugi strani, pa naj gre za državnotlastniško gospodarsko oblast, katere izvrševalci so državni aparat ali državni organ, ali pa za stihijsko nastali tehnokratsko upravljalski monopol razpolaganja z družbenim kapitalom. To nasprotje vsebuje ne le prvine socialističnih razmerij, temveč je tudi nenehen vir takih deformacij in konservativnih teženj v razvoju socializma, kot so tehnokratizem, državni absolutizem, državnotlastniški konservatizem, velikodrжавni hegemonizem, kult osebnosti in podobno. Če teh nasprotij ne rešujemo, si zapiramo perspektivo socialističnega napredka in zapiramo socialistično družbo v njene predhodne oblike, ki so bile nujne po socialistični revoluciji, vendar se z njimi revolucionarne sile socializma ne morejo zadovoljiti kot z nekakšnimi dokončnimi

mi cilji, ali z vzorom socializma. Še več, te oblike so že toliko izrabile svojo notranjo moč, da so postale ovira nadaljnjega razvoja socialističnih družbenih odnosov.

Drugo vprašanje, ki ga zakon o združenem delu načelno uspešno rešuje kot doslej, je to, kakšno popotrebuje samoupravna socialistična družba, torej kakšni morajo biti odnosi med delovnimi ljudmi v proizvodnih sredstvih in socialistični družbeni lastnine. Menili smo, da je bila državnotlastniška oblika družbene lastnine nujna v določeni fazi naše socialistične revolucije in menimo, da bo nujna ta oblika družbene lastnine tudi v prihodnje v mnogih drugih državah, zlasti v tisti fazi, ki sta jo Marx in Engels imenovala ekspropriacija ekspropriatorjev. Pa vendar je kot medčloveško razmerje državnotlastniški monopol z zgodovinskega stališča še zmeraj kot s popkovnico povezan s tistimi lastniškimi kategorijami, ki pripadajo družbenogospodarskim formacijam, v katerih je bilo delo v enih, proizvodna sredstva pa v drugih rokah.

Dejavnost občinske skupščine

(Nadaljevanje z 2. strani)

Izvoz delovnih organizacij je v prvem polletju naslednji:

	v 000 amer. dolarjih		indeks	plan 1976	plana izvršitve
	januar 1975	junij 1976			
Železarna Store	3.155	2.522	79,9	7.593	33,2
Cinkarna	11.238	10.654	94,8	24.450	43,6
EMO	1.789	3.098	173,2	4.460	69,5
Libela	73	196	268,5	505	38,8
Žična	628	931	136,5	1.610	57,8
AERO	1.050	820	78,1	2.833	28,9
LIK Savinja	1.339	1.489	111,2	2.827	52,7
Metka	401	179	44,6	268	66,8
TOPER	699	1.090	155,9	1.968	55,4
KK Hmezd — TOZD Mesnine	55	126	229,1	881	14,3
ETOL — IFF	461	355	77,0	888	40,0
Zlatarna — TOZD trgovina	400	501	125,3	1.715	29,2
Skupaj	21.324	21.961	102,9	49.998	43,9

Iz pregleda se vidi, da je izvoz nekaterih delovnih organizacij letos še kar uspešen, zlasti pri EMO in Žični, pa tudi delovni organizaciji LIK Savinja in Toper presagata lanske rezultate in sta dosegli že več kot polovico letnega plana.

Še nadalje pa zaostaja Železarna Store, katere izvoz zaradi nižjih cen na svetovnem trgu še močno zaostaja za sprejetimi obveznostmi, je pa tudi še za 20 odstotkov nižji kot v lanskem polletju.

V Cinkarni je izvoz tudi že nižji, čeprav se je v metalurgiji popravil. Na zahodnem tržišču se je povpraševanje za valjanimi proizvodi povečalo, vendar pa spriči nizkih cen, naraščajočih stroškov proizvodnje in ob minimalni izvozni stimulaciji pokrivajo le variabilne stroške. Naročila za titanov dioksid pa so zmanjšana. Nekateri vzhodni države sicer naraščajo, vendar večje dobavo tega izdelka z nakupom drugih kemičnih izdelkov pri njih. Vrednostno je plan izvoza titan dioksida ob polletju dosežen le s 36 odstotki.

V EMO je izvoz posode letos zelo visok, saj je vrednostni plan za leto 1976 dosežen že s 70 odstotki. Delovna organizacija poskuša svoje težave pri plasmanu na domačem trgu reševati z večjo prodajo v tujino. Isto je opaziti tudi pri Libeli in Žični, katerih izvoz je letos tudi sorazmerno povečan.

V EMO so morali izvoz forsirati v glavnem zaradi stagnacije domače prodaje in zmanjšanja zaloga posode, delno pa tudi zaradi vezave z uvozom potrebnega reprodukcijskega materiala in rezervnih delov. Tržišča za posodo se odpirajo, vendar je borba za plasman težka, zaradi hude konkurence in pritiskov na cene s strani proizvajalcev nekaterih vzhodnoevropskih držav in Španije. Tako na tujih tržiščih dosega sicer nižje cene, ki so v povprečju od 25 odstotkov do 30 odstotkov izpod cen na domačem tržišču, vendar jih v to silo tržna situacija ter dejstvo, da s tem omogočijo nadaljnjo proizvodnjo in obdržijo svoja tradicionalna tržišča.

VEČ ZA ENERGETIKO

Srednjeročni družbeni načrt, ki je bil sprejet 20. julija letos v Beogradu, je predvidel opredelitev v tri najpomembnejše osnovne smeri: v razvoj pridobivanja energije, surovin in hrane. V 48. namen bo treba seveda sprejeti 25 družbenih dogovorov; med njimi bo najpomembnejših 14 dogovorov, kjer je zajeta skupina, ki je za razvoj cele države posebnega pomena.

Razen energetike, poljedelske dejavnosti in pridobivanja ter izkoriščanja surovin, sodijo v to skupino strojegradnja, ladjeladništvo, magistralni promet in inozemski turizem.

V okviru energetike sodijo proizvodnja in prenos električne energije, proizvodnja in predelava premoga, nafte, naravnega in tehničnega plina.

In kaj je predvideno za razvoj posameznih dejavnosti v državi? Nas zanimajo predvsem energetika.

Proizvodnja električne energije naj bi bila leta 1980 65 do 70 milijard kilovatnih ur. Te količine naj bi zagotovili takole: 25 milijard v hidroelektrarnah, 32 do 35 milijard v hidroelektrarnah, 3,6 iz jedrske elektrarne in do 6 milijard izjemoma iz elektrarn na tekoče gorivo.

V zvezi s tem je usklajen tudi program gradnje omrežja in objektov za prenos električne energije (daljnovodov in objektov za transformacijo) zaradi zagotovitve stalne in kakovostne oskrbe odjemalcev z električno energijo v vseh krajih naših republik. Računa se, da bodo rezervne zmogljivosti za proizvodnjo električne

energije znašale leta 1980 15 odstotkov od predvidene porabe.

Investicije za gradnjo elektroenergetskih objektov so predvidene v skupnem znesku 82 milijard dinarjev ali 27 odstotkov od investicij, predvidenih za industrijo. Sredstva, namenjena elektroenergetiki, so proizvodnjo električne energije in prenosno omrežje, so dvakrat večja kot v prejšnjih petih letih.

Proizvodnja premoga se bo morala povečati najmanj za 55 do 58 milijonov ton, količina, ki bo uporabljena za povečano proizvodnjo termoelektrarn. Predelava nafte bo znašala 18,5 milijonov ton, kar bo za 6,6 milijonov ton več kot leta 1975. Proizvodnja domače surove nafte bo dosegla 4,6 milijonov ton, računa pa se še vedno na uvoz 9,6 milijonov ton nafte iz inozemstva. Do konca tega obdobja bomo dobili tudi prvi naftovod, dolg 720 km, z njim pa naj bi omogočili gospodarnejši transport surove nafte.

Poraba naravnega plina bo dosegla 8 milijard kubikov, od česar bo polovica te količine zagotovljena iz domačih virov. V ta namen pa bo zgrajen tudi 1400 km dolg plinovod.

V vse večjem prizadevanju varčevanja, stabilizacije ter mobilnosti finančnih sredstev, kakor tudi za racionalnejšo uporabo le-teh, ter v smislu pospešitve brezgotovinskega poslovanja, se tudi pri nas uveljavlja v prometu plačilno sredstvo, ki je že dolgo poznano v zahodnem svetu, to je ček, ki ga uporablja občan.

co kot legitimni dokument, da smo resnični lastnik tekočega računa ali pa pooblaščen oseba. Hkrati dobimo tudi že delno izpolnjene čke. Občan ob uporabi čeka vpiše na ček datum izdaje, kraj izdaje, znesek sredstev in to s številko in besedo ter tisto organizacijo združenega dela, ki se ji ček izdaja (trgovsko podjetje,

ne za razna nakupovanja, ker enostavno plačujemo s čeki. Vse bančne usluge (razna plačila) opravljajo banke brezplačno. Prav tako je omembe vredna ugodnost obrestovanja aktivne vloge v banki, ki znaša 4 %, kar je še vedno boljše kot da imamo gotovino doma.

smemo izdati čeka, ko v banki zanj nimamo kritja, ali če nam pade kritje v banki pod določeno vrednost — limit, v primeru, da koristimo kredit iz naslova ugodnosti po tekočem računu občana.

Po zakonu o plačilnem prometu so ček dolžne sprejeti vse organizacije združenega dela, društva, zavodi, trgovske organizacije, torej vsaka družbena institucija. Za izplačilo organizaciji združenega dela, ki ček prejme od občana, jamči banka, pri kateri ima lastnik tekočega računa odprt račun. Razpolaganje s sredstvi na tekočem računu občana je možno prenesti na druge osebe, ki jih lastnik tekočega računa pooblasti (mož, žena itd.), vsaka pooblaščenca oseba pa dobi čekovno karto.

Glede na to, da imamo v našem podjetju že vpeljan obračun osebnih dohodkov z nakazilom na hranilne knjižice, je možno denarna sredstva, ki jih dobimo na bon prenesti z obrazcem VLOGA na tekoči račun občana, kasneje pa nam ni potrebno čakanje ter izpolnjevanje obrazcev za dvig denarja, saj v tem primeru plačujemo s čeki. Če pa želimo iz tekočega računa dvigniti gotovino, napišemo na ček v rubriko »Upravičencu« besedi »MENI OSEBNO«. Čeki so vnovčljivi pri vseh bankah v državi.

Obrazec čekovne knjižice je enostaven. Vsak ga lahko hitro napiše

Ček se ujava v sistem poslovanja — plačevanja, da se poenostavijo medsebojna plačevanja, da lastniku tekočega računa — na podlagi tega si občan pridobi pravico razpolagati s čekom — ni potrebno dviganje denarja v banki, niti ni nujno, da ima večjo vsoto gotovine doma. Vsakemu občanu je dana možnost, da v banki odpre tekoči račun. ter se poslužuje čeka ter s tem določenih prednosti, ki jih pridobi kot lastnik tekočega računa.

Na tekoči račun se lahko vlagajo denarna sredstva iz osebne-
ga dohodka, raznih dopolnilnih
zaposlitev, honorarji itd., ter tudi
vsi prejemki iz svobodnih poklic-
nih dejavnosti.

POT DO ČEKA

Kdor želi plačevati tudi s čeki je dovolj, da obišče eno od poslovnih enot Ljubljanske banke ali Jugobanke. Na podlagi veljavne osebne izkaznice izdajo v banki občanu ČEKOVO KARTICO, ki služi skupaj z osebno izkazni-

gostinsko podjetje, bencinska črpalna itd.). Ček je uradno predpisan obrazec št. 19a SDK. Na vsak izdan ček se mora občan podpisati. Čekovna karta pa ima naziv banke, ki jo je izdala, zapotredno številko, številko tekočega računa, številko osebne izkaznice ter podpis lastnika.

BREZ INKASANTOV IN ČAKANJA

Ne samo da nam z uporabo čerkov ni potrebno imeti doma večjo gotovino denarja, ampak so tudi še druge bistvene prednosti in ugodnosti za lastnike tekočih računov.

Prva takšna prednost je v tem, da banka po nalogu, ki ji ga izda lastnik tekočega računa, za občana redno mesečno plačuje npr. radio in televizijo, časopis, telefon, stanarino, elektriko itd. S tem avtomatsko odpadejo razna čakanja inkasantov doma, pa tudi na poštah in bankah. Ravno tako ni potrebno dvigati gotovi-

TUDI KRATKOROČNI KREDIT

Tudi ugodnosti kratkoročnega kreditiranja ne gre prezreti. Gre za to, da nam banka lahko odobri kratkoročni — šestmesečni kredit po »hitrem postopku«. Kredit dobi lastnik tekočega računa v višini povprečne vloge v zadnjih treh mesecih za dobo šestih mesecev. Obrestna mera za takšen kredit znaša 12 %. To pa je nedvomno velika prednost za lastnike tekočih računov, saj si lastniki klasičnih žiro računov in hranilnih knjižic tega ne morejo privoščiti.

KAKŠNE SO OMEJITVE

Edini omejitvi pri poslovanju in plačevanju s čeki — prek tekočega računa občana — sta, da ček ne sme biti izdan v manjšem znesku od 30,00 din in ne v večjem od 1.000,00 din. V primeru, da plačujemo večjo vsoto, lahko izdamo upravičencu več čekov. Druga omejitev pa je ta, da ne

Možnosti izobraževanja ob delu

Na celjski delavski univerzi so v preteklem šolskem letu pomagali pri izobraževanju ob delu že več kot tri tisoč delavcem. Število tistih, ki se na novo ali pa tudi dodatno izobražujejo, nenehno raste. Vse več delavcev čuti, da jim dosedanje znanje ni dovolj. Veliko si jih želi tudi boljši kos kruha. Na kraju, tudi napredovanja ni brez šol. Ta utrip na **DELAJSKI UNIVERZI CELJE** dobro poznajo. Zato so organizirali toliko različnih oblik in šol, da skoraj vsak, ki želi nadaljnje usposabljanje, najde nekaj zase. Veliko možnosti bo tudi v prihajajočem šolskem letu. Poglejmo le nekatere.

Srednješolsko izobrazbo si lahko zaposleni delavci pridobe kar na šestih različnih srednjih šolah, ki jih drugače ni v Celju. To so: prometno-tehniška šola, lesno-tehniška šola, tekstilno tehniška šola, kovinarska in elektro delovodska šola in dvoletna administrativna šola. Izbira je resnično velika. Zapisati moramo še, da so učni rezultati zelo dobri.

DELAVSKA UNIVERZA CE-
LJE je tudi organizator izrednega
študija visokih šol, ki so združene
v **MARIBORSKI UNIVERZI**.
Tako opravlja tekoče delo za Vi-
soko ekonomsko-komercialno šolo,
za Visoko šolo za organizacijo
dela Kranj in Višjo pravno šolo.

Izredno koristno je tudi, da na celjski delavski univerzi organizirajo številne tečaje, ki jih marsikje upoštevajo za notranjo kvalifikacijo. Med takšne tečaje lah-

ko štejemo naslednje: za kurjače centralnih kurjav, za skladišnike, za voznike viličarjev, za strojepisje, za tehniško risanje in še nekatere. Zelo koristni so tudi jezikovni tečaji, ki so dobro obiskani. Poučujejo kar pet različnih jezikov. Letos bodo pričeli tudi z jezikovnimi tečaji za predšolsko in šolsko mladino.

CELJSKA DELAVSKA UNI-
VERZA organizira izredno široko
družbenopolitično usposabljanje,
kar je skoraj vsakomur znano.
Spomnimo se le na šolo za dele-
gate, dvodnevnne seminarje za
člane izvršnih odborov sindikata
in druge, ki bi jih lahko našteva-
li. Z vsemi tema in še novimi ob-
likami bodo tudi letos nadaljeva-
li.

Kot vidimo, je možnosti za nadaljnje izobraževanje in usposabljanje delavcev v Celju veliko. Vsi tisti, ki se za to zanimajo, naj se osebno ali pa po telefonu oglasi in pogovorijo na DE-LAVSKI UNIVERZI CELJE, Cankarjeva 1.

*Dopisujte
v svoje
glasilo!*

Posojilo za ceste

Akcija za vpis posojila za ceste se nadaljuje in smo kot je razvidno iz poročila po naših TOZD napredovali, vendar je še mnogo sodelavcev, ki posojila niso še vpisali, bodisi zaradi različnih vzrokov odsotnosti ali drugačnih vzrokov. Rezultat vpisa posojila za ceste je do 6. 9. 1976 naslednji:

TOZD	Stev. zaposlen.	Stev. vpisan.	din	%
FRITE	41	40	49.500,00	95
POSODA	1714	1430	1.206.651,00	83,43
KOTLI	134	101	127.200,00	75,3
RADIATORJI	148	115	204.000,00	77,7
ODPRESKI	145	110	133.800,00	76,7
ORODJARNA	128	114	150.200,00	88,97
ERC	31	31	55.500,00	100
EMOKONTEJNER	275	179	258.370,00	65
SKUP. SLUŽBE	673	472	723.700,00	70,13
	3289	2592	2.908.921,00	70,95

**Predsednik štaba
(Oštir Jože)**

SEZNAM JUBILANTOV 1976

10 let — Frite
GOLEMAC Sabin,

10 let — Kotli
BREČKO Karl, CEKIČ Dobrivoje, HENČ Slavko, JANIČIJEVIČ Dragan, LENART Stanko, SIKOŠEK Danijel, SUHOLEŽNIK Marjan,

10 let — Odpreski
FLIS Vladislav, HUDEJ Franc, KRISTAN Ivan, POZNIČ Slavko, ŽIŽEK Valentin,

10 let — Radiatorji
GABER Herman, OTOREPEČ Stanislav, OPREŠNIK Srečko, STEPIŠNIK Roman, TOVORNIK Friderik,

10 let — Orodjarna
KOS Rado, ŽELEZNIK Martin,

10 let — ERC
BASTIČ Marinka, HERIČ Heda, JEROVŠEK Mira, KOLAR Magdalena, PESAN Amalija, STANOJEVIČ Helena,

10 let — Emocontainer
IRŠIČ Karolina, KRAČUN Ivan, KRAMARŠEK Franc,

10 let — Skup. službe
BAJUK Ivana, BALS Cvetko, BOBNER Vinko, ČANDER Nada, ČERNEČ Jože, ĐURŽEVIČ Sa-lj, GLINŠEK Mira, IVANČIČ Zmago, JAGORINEC Marija, JORDAN Ivan, JURKOŠEK Tončka, KAČ Ivan, KAJTA Miros-lav, KANJIR Stjepan, KOME-RIČKI Bronislava, KORAJIJA Anton, KOSABER Jožefa, OBREZ Miha, PAJK Klotilda, PLEVNİK Ida, POHOVSKI Julijana, STROPNIK Rudi, STROPNIK Vlado, ŠTOR Rozika, TKALEC Josip, VOVK Marija, ZUPANC Stanko,

10 let — Posoda
ARLIČ Avgust, AŠKERC Vera, BABIČ Karla, BAH, Hermina, BANOVIČ Jure, BINČL Jožefa, BRECL Antonija, BUSER Štefica, CENTRIH Dragica, ČRETNIK Franc, DOLENC Štefanija, FLIS Zdenka, FORJAN Štefanija, GAVEZ Helena, GERZINA Ju-lijana, GLEŠČIČ Ana, GO-LOB Bogomir, GOLOB Nada, GORIŠEK Štefica, GOVEDIČ Ma-rija, HORVAT Franc, HROVAT Janez, HUNSKI Ana, JAGER Sil-va, JAZBINŠEK Alojz, KATIČ Hilda, KAUKA Helena, KNEZ Marija, KNIFIC Stanko, KO-PRIVC Karolina, KOŠIR Marija, KOŠTOMAJ Angela, KOŠTO-MAJ Marjan, KOSTOMAJ Vinko, KOTNIK Srečko, KRAJNC An-gela, KRAJNC Ivana, KRAJNC Jo-žefa, KRESNIK Hedvika, KUKEC Katarina, LESKOVŠEK Silva, LOJEN Terezija, MAK Pavla, MALGAJ Helena, MATKO Ju-lijana, MAVRIČ Marija, MEŽNA-RIČ Vida, MIKOLA Arminija, MRAZ Rudi, NOVAK Marija, O-BLAK Marija, OCVRK Justina, OJSTERŠEK Frančišek, PEŠAK Milena, PILKO Jelena, POD-HRAŠKI Ljubica, PODJAVOR-ŠEK Maksimiljana, PRELOŽNIK Olga, PUSTEK Anton, PUSTEK Magdalena, RATEJ Jože, REBER-NAK Ana, REZAR Terezija, ROZMAN Antonij, ROŽENCET Rerta, SAMEC Marjeta, SELIČ Ivana, SENIČ Justina, SLATI-NEK Antonij, SOTOŠEK Cilka, ŠALEJ Edvard, ŠELIH Terezija,

ŠINKO Karolina, ŠOLINC Jakob, ŠORLI Marija, ŠTEFANIČIČ Frančiška, TESNER Franc, TO-VORNIK Pavlina, URLEB Neža, VANOVSKEK Drago, VODEB Mar-jan, VODOPIVC Monika, VOVK Olga, VORSNIK Karl, VREČKO Anica, ZAVERNIK Vera, ZORKO Veronika, ZORKO Vera, ZU-PANC Jožica, ZVER Marija, ŽA-GAR Antonija, ŽABERL Franc, ŽVIŽEJ Adolf,

10 let — Kruševac
ČVETKOVIČ Luka, RANKOVIČ Hristivoje, SIMIČ Budimir, ŠTE-VIČ Žarko, DJOKIČ Radman,

10 let — TOBI
ANDREJ Majda, ČEBUL Pavel, KELC Olga, KRČOVNIK Jožica, MIČLIČ Dominik, ONIČ Jožefa, RAVNAK Slavica, ŠAUPERL Slavko, VESELIČ Maks, VIDO-VIČ Erika,

20 let — Frite
REŽABEK Ana, JANUŠ Vlado, KOROŠEK Janez, KOROŠEK Mir-ko, KOROŠEK Vili, KRAJNC Franc,

20 let — Odpreski
STOJAN Štefanija,

20 let — Radiatorji
CENDAK Ol-ga, DOBERŠEK Ana, KOJC Blaž, KOTNIK Ciril, KOŽELJ Franc,

20 let — Orodjarna
BOŽIČ Franc, POBIRK Vladislav,

20 let — Emocontainer
KOSABER Alojz,

20 let — Tobi
Bosner Ljudmila, ČERNEC Vida, ČREŠNAR Ivan, GOMBOC He-lena, HOJNIK Hermina, KAJZER Ernest, KNEZ Ljudmila, KOC-MUC Katica, KOROŠEK Janez,

LEBER Ljuba, NAMESTNIK An-tonija, PONGRAC Ivan, REPO-LUSK Vlado, ŠLAUER Ivan, ŠULC Mirko, ŠVAJGER Viljemi-na, TANCER Jožica, VERNIK Jože, VRBNJAK Jožica, ŽIŽEK Franc, ZVEGLER Valentin,

20 let — skup. službe
CESTNIK Franc, FRANK Hinko, GOGIČ Anica, GOLAVŠEK An-drej, KRIŽAN Marija, KUMER Magda, LIPAR Brigita, METLI-ČAR Martin, MOTOH Franc, PI-LIH Marjan, TKAUC Sonja, VE-DLIN Fanija, VEDLIN Janko,

20 let — Posoda
BABIČ Jožefa, BAJC Vlado, BE-ZOVŠEK Franc, BORIŠEK Elize-beta, BREŽNIK Miroslav, CVE-TREŽNIK Štefanija, DOLAR Te-rezija, GAJŠER Ana, GOBEC Jože, GOLOB Marija, GOREN-ŠEK Stanislava, HORJAK Mari-ja, HRIBERŠEK Olga, IVANKO-VIČ Terezija, ANDRIČ Marija, JELEN Angela, JERNEJC Mari-ja, JESENICNIK Ana, KARNER Aleksander, KMECL Marija, KMETIČ Milan, KOŠAK Vida, KOŠEC Marija, KRAJNC Marija, KRISTAN Jožefa, KROFLIČ Ma-rija, KUŠER Terezija, KVARTIČ Marjan, MAVRIČ Branko, MI-KOLA Helena, MOLAN Marija, NOVAČAN Jožefa, OFENTAV-ŠEK Silva, OKORN Helena, O-PREŠNIK Agata, PADEŽNIK Marija, PAJK Alojz, PERKOVIČ Alojzija, PEVEC Ana, PODGOR-ŠEK Alojz, REŽUN Marija, RO-GOZ Ivana, ROŠER Ivan, SIVKA Danica, STROPNIK Ivica, ŠKO-FLEK Franc, ŠPANZELJ Ivana, TOČAJ Alojz, VALENČAK Neža, VEBER Gabrijela, VETRIH Ljud-mila, VINDER Terezija, ZORE Rudolf, ZUREJ Avgust,

25 let
ČOKLIČ Mira, JEVTIČ Miloš, DOBERŠEK Rozalija, SKRUBEJ Franc, LONČAREVIČ Zvone, RAZGORŠEK Alojzija, ZAGOZ-DA Edvard, BLATNIK Ivan, GRIČAR Marija, GRUBER Edi, KOROŠAK Zvonko, PODERGAJS Dora, SVET Vili, COKAN Ljud-mila, DVORŠAK Stane, GMAJ-NER Fanika, GOLEC Jožica, GO-RIČAN Pavel, HROVATIČ Anica, KOROŠEK Anica, KVEDER Zofi-ja, LIHTENEGER Marija, MA-TJAŠIČ Ivica, RAMŠAK Jožica, REČNIK Alojzija, REJC Marinka, RENČEL Fanika, TEVČ Te-rezija, TOPOLŠEK Justina, VA-NOVŠEK Viktor, VODEB Vera, VRHOVŠEK Jožefa, ZALOKAR Milan, ZOTL Ernest, TODOROV-SKI Anica,

30 let
HABJAN Slavko, KOKALJ Inge, KOŠEC Anton, KOTNIK Marija, LEBIČ Jožefa, LELJAK Vida, MEZNARIČ Alfred, PERKO Karl, PRISTOVNIK Marjan, ROJNIK Franc, BELAK Franc, ČATER Marija, DOBRAJC Ivanka, FE-RANT Frančiška, JAGODIČ Zlat-ka, MLAKAR Ferdo, PLANINC Marija, ROBNIK Terezija, SENI-ČAR Ljudmila, STROPNIK Leo-pold, ŽOHAR Karl, KMECL Karl, AMON Jože, KRAMAR Mirko, ŠERC Vili, KREUH Rudi,

35 let
GABER Nežika, HARTMAN Štef-ka, KOŽELJ Vida, KRAJEC Vida, KREMPUŠ Ela, ŠTIGLIČ Fanika, KOŠENINA Ljudmila, RESNIK Matilda, REZAR Jožefa, ŠKO-BERNE Fanika.

Pojasnila daje kadrovska služba, soba št. 16 do 15. 10. 1976.

PRIPRAVE NA DEDKA MRAZA

Hitro se nam približuje čas, ko se bomo zopet pogovarjali o u-spehih, ki smo jih dosegli v tem letu. Prav tako pa se približuje tudi akcija, katero smo lani kar uspešno izvedli, to je novoletna obdaritev otrok.

Občinska zveza prijateljev mla-dine, ki je že lani vodila sklepno akcijo novoletnih prireditvev in obdaritev, je že sedaj razpravlja-la o letošnjih prireditvah tako, da bi akcija letos stekla bolj u-glajeno kot lani. Zadovoljiti je potrebno vsem tistim željam, ki so prihajali iz TOZD in se lani niso dale uresničiti. Letos pa je akcija že začela teči dovolj zgo-daj z željo, da ne bi bilo težav in prigovorov na potek prireditve. Ker vemo, da delovni ljudje pri-hajajo iz širšega celjskega ob-močja in drugih občin se bo na vseh nivojih političnega dogovar-janja pričela akcija, da vse obči-ne celjske regije pristopijo z e-nakimi kriteriji za enotno pri-reditev za vse otroke. To pa zato, da ne bi v eni občini dobili vse, v drugi pa bolj malo. Potrebno je tudi, da so darila bolj skrom-na, več pa bi dali na obiske ded-ka mraza, proslave, okrasitve, skratka, da bi otroci bolj duhov-no doživljali novoletne priredit-ve. Akcija bo potekala preko sin-

dikatov, socialistične zveze in zveze socialistične mladine in na medobčinskih nivojih. Akcija se prične zato tako zgodaj, da ne bo prihajalo do takih situacij kot la-ni, ko so v nekaterih kolektivih in krajevnih skupnostih malo-marno pristopili k popisu otrok in s tem prikrajšali marsikatero-ega otroka za pripravljene dobro-te. Dogovor za letošnje priredit-ve dedka mraza prihaja tudi za-to tako zgodaj, da bo dovolj časa

za dogovor med celjskimi organi-zacijami združenega dela in trgo-vine, da bodo enotno pristopili k okrasitvi celjskih ulic, da se ne bo ponovila lanska neprimerna in slaba okrasitev. Zato je po-trebno, da se na vseh nivojih, ko se bo dogovarjalo o tej novoletni prireditvi za naše otroke sklepa trezno in brez zavlačevanja kot smo navajeni. Zavedati se je tre-ba, da načrtujemo del vzgoje za naše otroke. Kotnik Fric

Osnovnošolsko izobraževanje v EMO

V jesenskem roku je končan vpis v 5., 6., 7. in 8. razred osem-letke. Prijavilo se je 146 sluša-teljv iz petih TOZD. Odziv je za začetek zadovoljiv, čeprav bi mo-

ral biti glede na število članov kolektiva z nedokončano osemlet-ke, nekoliko večji. Sklepamo, da se bodo po uspehi prvi skupini prijaviili novi slušatelji.

TOZD	Razred					Skupaj
Posoda	8	22	45	34	109	
Kontejner	2	6	5	—	13	
Skupne službe	1	2	2	2	7	
Radiatorji	3	4	5	4	16	
Odpreski	—	—	1	—	1	
	14	34	58	40	146	

Predavanja so se pričela v me-secu septembru. Za predavanja se koristijo proste sobote ali ne-delje. Obisk je zadovoljiv skoraj sto procenten. Literatura z Do-

pisne delavske univerze Ljublja-na prihaja v dogovorjenih rokih. Potek študija poteka po začrtanih smernicah, prvi izpiti se bo-do polagali že v mesecu novem-bru ali decembru.

Sporazum o osnovah plana

Delavski svet OZD EMO Celje je na 4. redni seji dne 16. 9. 1976 ugotovil, da so delavci OZD EMO na njihovih zborih po posameznih TOZD sprejeli spodaj objavljeni sporazum in na podlagi te ugotovitve ta sporazum tudi potrdil.

SAMOUUPRAVNI SPORAZUM

o osnovah plana DO EMO za srednjeročno obdobje 1976 do 1980.

Na podlagi:

— Zakona o temeljih sistema družbenega planiranja in o družbenem planu Jugoslavije (Ur. list SFRJ 6/76).

— Osnutka družbenega dogovora o temeljih družbenega plana SRS za obdobje 1976 do 1980.

— Družbenega dogovora o minimalnih standardih za življenjske in kulturne razmere pri zaposlovanju delavcev.

— Samoupravnega sporazuma o združevanju v DO EMO sprejemajo TOZD naslednji

SAMOUUPRAVNI SPORAZUM O OSNOVAH PLANA DO EMO ZA SREDNJEROČNO OBDOBJE 1976-1980

I. CILJI IN DEJAVNOSTI SKUPNEGA POMENA

1. člen

Podpisnice soglašajo, da bodo v naslednjem srednjeročnem obdobju delovale usklajeno na uresničevanju naslednjih skupnih ciljev:

— dolgoročno stabilna rast vseh TOZD v DO EMO na podlagi povečevanja produktivnosti združenega živega in minulega dela z nenehnim razvijanjem tehnologije, prilagajanjem tržnim zahtevam, dopolnilnim izobraževanjem, delitvijo dela, izboljšanjem delovnih pogojev in nagrajevanjem po rezultatih dela,

— izpolnjevanje sistema samoupravljanja na načelih medsebojne odvisnosti, odgovornosti in solidarnosti,

— socialna varnost delavcev,

— izenačevanje pogojev pridobivanja dohodka,

— uveljavljanje dohodkovnih odnosov kot ekonomske motivacije za združevanje dela in sredstev temeljnih organizacij.

2. člen

Podpisnice se obvezujejo, da bodo za doseganje teh ciljev med seboj uskladile srednjeročne plane in programe razvoja, da bi tako dosegli optimalen razvoj TOZD ter njihovih delov in delovne organizacije kot celote.

3. člen

Podpisnice soglašajo, da bodo za doseganje skupnih ciljev v srednjeročnem obdobju, izhajajoč iz današnje ravnanje stopnje proizvodnje in poslovne tehnologije, dogovorno usklajevale odločitve v delovni

organizaciji na podlagi s tem sporazumom enotno dogovorjenih poslovno-političnih izhodišč, predvsem pa:

— proizvodne programe v DO EMO,

— delitev dela med TOZD,

— združevanje dela v cilju optimalnega in racionalnega koriščenja razpoložljivih kadrov in sredstev za delo,

— tehnologija proizvodnje,

— določanje tržnih ciljev in načina njihovega uresničevanja,

— kvaliteto proizvodov,

— združevanje izvedbe poslovnih funkcij,

— investiranje,

— nakup licenc,

— trajne poslovne stike,

— raziskovalni program,

— razvojni program,

— oblikovanje stališč do samoupravnih interesnih skupnosti,

— zasedba skupnih delovnih prostorov,

— povezovanje TOZD z drugimi delovnimi organizacijami,

— informacijski sistem,

— informiranje širše javnosti o delovanju DO EMO,

— združevanje sredstev,

— najemanje kreditov,

— razpolaganje s finančnimi sredstvi,

— ugotavljanje in delitev dohodka,

— štipendiranje,

— kadrovanje,

— dopolnilno izobraževanje,

— merila delitve osebnega dohodka po rezultatih dela,

— družbeni standard delavcev,

— družbena samozaščita in SLO.

3. a člen

Podpisnice se obvezujejo, da se bodo skladno z razvojem SRS v obdobju 1976—1980 povezovale tudi z drugimi DO in TOZD s ciljem, da bi dosegli optimalno uveljavitev programske usmeritve na domačem in tujem trgu.

3. b člen

Podpisnice se dogovorijo, da se bodo aktivno vključevale v delo samoupravnih interesnih skupnosti in krajevnih skupnosti in s tem pospeševale uresničevanje širših skupnih interesov v naši samoupravni družbi.

II. GOSPODARSKI RAZVOJ EMO

4. člen

Podpisnice sprejemajo oceno razvojnih usmeritev celotne DO EMO in jo sprejemajo kot osnovo in sestavni del tega samoupravnega sporazuma.

5. člen

Podpisnice se obvezujejo, da bodo svoje plane uskladile tako, da se bodo relativni deleži posameznih TOZD v skupni vrednosti DO EMO spremenili na osnovi ocene razvojne usmeritve v smeri povečanja programov z več vloženega znanja in programov, ki zahtevajo večjo kvaliteto dela in temu ustrezno poboljšanje kadrovske strukture.

V naslednjem obdobju se bodo relativni deleži posameznih progra-

mov v skupni vrednosti proizvodnje DO EMO spremenili kot sledi:

	1976	1980
Kemija	4,4	4,1
Široka potrošnja	48,4	39,7
Ogrevanje in klimat.	22,0	31,4
Transport	14,4	14,5
Sanitarni izdelki	7,7	5,9
Orodja	2,4	3,6
Računalništvo	0,7	0,8

6. člen

Podpisnice se tudi zavedajo, da bodo v svojih planih in razvojnih programih zagotovile ustrezne ukrepe za doseg kvalitativnih sprememb znotraj programske usmeritve vsake TOZD kot so začrtane v »oceni o razvojnih možnostih DO EMO«.

7. člen

Podpisnice so sporazumne, da razširijo programsko usmeritev DO EMO tudi na nova področja in vzpostavijo nove kvalitete dohodkovnih odnosov DO EMO.

8. člen

Podpisnice se sporazumejo, da bodo glede na različno razpoložljivost proizvodnih resursov (prostor, oprema, kadri, lokacija), zlasti pa glede na neenakomeren tržni in tehnološki razvoj, nujni prenosi proizvodnih programov med posameznimi TOZD v DO EMO.

9. člen

Podpisnice se obvezujejo, da se v svojih planih ne bodo programsko prekrivale in da bodo zagotavljale optimalno delitev dela znotraj DO.

III. INOVACIJSKA DEJAVNOST

10. člen

Intenzivna in nenehna inovacijska dejavnost je izrednega pomena ne le za razvoj, ampak tudi za obstoj EMA. Zavedajoč se tega dejstva se podpisnice sporazumejo, da bo ta dejavnost trajni sestavni del procesa reprodukcije v vseh TOZD EMO, ki so jo dolžne planirati, skrbeti za njeno izvajanje ter za realizacijo ter spremljanje njenih rezultatov v poslovanju.

11. člen

Podpisnice se obvezujejo, da bodo postopno povečevale sredstva za raziskovalno-razvojno dejavnost tako, da bodo skupno znašala leta 1980 vsaj 2 % od planirane vrednosti proizvodnje tega leta.

12. člen

Podpisnice se sporazumejo o tem, da mora biti lastna razvojno-raziskovalna dejavnost kot neločljiva sestavina reprodukcijskega procesa dohodkovno povezana s TOZD kot nosilka materialnega dela reprodukcije. Podpisnice se sporazumejo, da mora biti funkcionalna organiziranost in lokacija razvojno-raziskovalne dejavnosti takšna, da bo zagotovljena optimalna učinkovitost te dejavnosti.

13. člen

Podpisnice se obvezujejo, da bodo za skupno ugotovljene in za DO strateško pomembne razvojno-raziskovalne projekte združevale kadre in sredstva na osnovi ustreznih samoupravnih sporazumov.

14. člen

Podpisnice se obvezujejo, da se bodo z namenom hitrejših, učinkovitejših in znanstveno poglobljene razvojno-raziskovalne dejavnosti povezovale z zunanjimi raziskovalnimi in izobraževalnimi institucijami.

15. člen

Podpisnice se obvezujejo, da bodo konkretne programe razvojno-raziskovalnih del predale v presojo ustreznemu strokovnemu organu (odbor za inovacije), da ta presodi skladnost s cilji srednjeročne programske usmeritve EMO. V ta namen se obvezujejo zastavljati in izvajati nove razvojno-raziskovalne naloge po enotno dogovorjenih metodah.

16. člen

Podpisnice se obvezujejo, da bodo v razvojno-raziskovalnih projektih upoštevale nakup licenc, know-how in drugih oblik transfera inovacij samo kot dopolnilo lastne razvojno-raziskovalne dejavnosti, ki bodo omogočile kvalitativni skok, zato se obvezujejo, da bodo predlogi nakupa licenc dani najprej v presojo ustreznemu organu pred dokončno odločitvijo.

17. člen

Široka inventivna dejavnost v DO EMO je eden od pomembnih dejavnikov inovacijskih prizadevanj. Zato se podpisnice obvezujejo, da bodo k tej dejavnosti vzpodbujale vse delavce in v ta namen na podlagi posebnega samoupravnega sporazuma predvidele zagotovitev moralnih in materialnih pravic avtorjem izumov, tehničnih izboljšav in koristnih predlogov ter jih uveljavile kot trajno prakso.

17. a člen

Podpisnice se sporazumejo, da je industrijska lastnina pomembna za plasman kompletnih proizvodov tehnoloških zmogljivosti, zato se sporazumejo, da bodo pospeševale prijavljanje lastnih inovacijskih dosežkov kot patente in druge oblike industrijske lastnine ter stalno preverjale ekonomičnost vzdrževanja pravic, ki iz njih izhajajo.

18. člen

Podpisnice soglašajo, da je potrebno v nastopajočem srednjeročnem obdobju posvetiti posebno pozornost kakovosti izdelkov in storitev kot pomembnemu elementu za uspešno prodajo na domačem in tujem trgu.

II. PROIZVODNJA

19. člen

Podpisnice se obvezujejo, da bo povprečna letna rast proizvodnje 10 % tako, da bo vrednost proizvodnje porasla od 1,33 milijarde din v letu 1976 na 1,98 milijarde din v letu 1980.

(Nadaljevanje na 7. strani)

(Nadaljevanje s 6. strani)

20. člen

Podpisnice se zavezujejo, da bo rast proizvodnje zagotovljena v posameznih TOZD v skladu z razvojnimi usmeritvami v DO EMO. Zato bo hitreje rastla proizvodnja od povprečne rasti pri tistih proizvodnih programih, pri katerih se uveljavlja osnovna razvojna usmeritev.

21. člen

Podpisnice se obvezujejo, da bo predvidena rast proizvodnje dosežena z večjo produktivnostjo, večjim izkoriščanjem razpoložljivih kapacitet in boljšo organiziranostjo poslovanja.

22. člen

Podpisnice se zavezujejo, da bodo prvenstveno izkoristile racionalneje obstoječe kapacitete v TOZD za izpolnitev proizvodnje v letih 1976—1980 in ne bodo vlagale v ekstenzivne naložbe.

V. ZAPOSLOVANJE IN KADROVSKA POLITIKA

23. člen

Podpisnice se sporazumejo, da bo povprečna rast zaposlenih v DO znašala v srednjeročnem obdobju največ 2 %.

24. člen

Podpisnice se zavezujejo, da bodo z namenom skladnega načrtovanja in izvajanja politike zaposlovanja in stroškov, ki jih zaposlovanje povzroča in za povečanje družbenega standarda po enotnih merilih za vse delavce v DO uredile:

— pogoje za reševanje stanovanjskih vprašanj,

— pogoje, ki zagotavljajo prehrano delavcev v normalnih pogojih;

— pogoje, ki omogočajo vključevanje delavcev v kulturne in druge aktivnosti ter uporabljajo storitev vzgojno-varstvenih, vzgojno-izobraževalnih in zdravstvenih ter drugih organizacij,

— pogoje, ki zagotavljajo delavcem družbeno dogovorjeno raven osebne in skupne porabe, ki je opredeljena v družbenih dogovorih o razporejanju dohodka in o delitvi sredstev za osebne dohodke,

— rekreacijo.

Podpisnice se zavezujejo, da v primeru neizpolnjevanja pogojev iz tega člena sporazuma, ne bodo zaposlovalle novih delavcev.

25. člen

Za uresničitev zastavljenih nalog iz predhodnega člena tega sporazuma se podpisnice zavezujejo, da bodo v svojih srednjeročnih in letnih planih predvidele potrebna finančna sredstva.

26. člen

Podpisnice se zavezujejo, da bodo v roku enega leta po sprejemu tega sporazuma sprejele program ukrepov, s katerimi bodo postopno izpolnile pogoje za življenjske in kulturne potrebe delavcev, kot so navedeni v 24. členu tega sporazuma.

27. člen

Podpisnice se dogovorijo, da bodo z namenom izboljšati kadrovske strukture zaposlenih posvečale po-

sebno pozornost internemu strokovnemu (dopolnilnemu) izobraževanju že zaposlenih delavcev in tej zahtevi prilagodile ustrezne interne splošne akte.

28. člen

Podpisnice se obvezujejo izboljšati neustrezno kvalifikacijsko strukturo tudi z ustrezno štipendijsko politiko in bodo v te namene združevale sredstva na osnovi sprejetih programov izobraževanja.

29. člen

Podpisnice se zavezujejo, da bodo z ukrepi iz predhodnih členov tega sporazuma dosegle do leta 1980 naslednjo minimalno kvalifikacijsko strukturo v EMO:

	1976	1980
Visokostrokovni	1,3	2,3
Višjestrokovni	1,6	3,0
Srednjestrokovni	6,2	9,9
Široki profili	19,7	27,0
Ozki profili	71,2	57,6
	100,0	100,0

VI. TRŽNIŠTVO

30. člen

Podpisnice so sporazumne, da mora celoten razvoj DO EMO v naslednjem petletnem obdobju temeljiti na tržni orientaciji oz. na prenehanju prilagajanju proizvodnje potrebam tržišča tako doma kot v tujini.

31. člen

Podpisnice so sporazumne, da bodo smatrale izvozno dejavnost kot prioriteto dejavnost. Povprečna stopnja rasti izvoza bo znašala 40 odstotkov, kar pomeni, da se bo izvoz od načrtovanih 5,5 milij. dolarjev v letu 1976 povečal na 19,4 milijona dolarjev v letu 1980.

32. člen

Podpisnice se sporazumejo, da bodo izpopolnjevale organizacijo tržne funkcije in jo prilagajale potrebam in nalogam, ki so zahtevani v srednjeročnem programu.

VII. DOHODEK

33. člen

Podpisnice tega sporazuma si bodo prizadevale za ustvarjanje čim večjega dohodka zlasti s povečanjem produktivnosti, racionalne uporabe sredstev reprodukcije, prihrankov v materialu ter prilagajanjem zahtevam domačega in tujega trga.

Z upoštevanjem teh dejavnikov se bo povprečna rast gibala takole:

	% stopnje rasti 1976—1980
Celotni dohodek	10,7
Materialni stroški	10,6
Amortiz. po minimalni stopnji	6,2
Dohodek	11,6

34. člen

Podpisnice sporazuma se obvežejo, da bodo z razporejanjem ustvarjenega dohodka krepile materialno podlago svojega in uveljavljale načelo delitve po rezultatih dela.

Upoštevala načela razporejanja dohodka iz prejšnjega odstavka se bo delitev dohodka gibala takole:

Struktura 1976 1980

DOHODEK

Obveznosti iz dohodka	24,1	24,8
Amortiz. nad predp. stopnjo	4,2	4,0
ČISTI DOHODEK	71,7	71,2
Osební dohodek	65,3	56,0
Sklad skupne porabe	2,7	3,2
Poslovni sklad	2,2	9,2
Rezervni sklad	1,5	2,8

35. člen

Na podlagi razporejanja dohodka iz predhodnega člena se bodo sredstva akumulacije gibala takole:

	v 000 din 1976	1980
Amortiz. nad predp. stopnjo	14.590	21.738
Poslovni sklad	7.684	50.783
Rezervni sklad	5.330	15.177

36. člen

Podpisnice se sporazumejo, da bodo sredstva skupne porabe, ki bodo narasla od 19 mio v letu 1976 na 37 mio v letu 1980, združevale in jih namenile prvenstveno za reševanje stanovanjskih vprašanj, izgradnjo obeh objektov družbenega standarda in za izboljšanje socialnega položaja delavcev.

37. člen

Podpisnice se sporazumejo, da bodo del dohodka, ki bi nastal kot rezultat izjemnih ugodnosti v celoti združile v sklad DO, ki bi se uporabljal za razvoj EMA kot celote.

38. člen

Podpisnice so sporazumne, da bodo uporabljale enotne kazalce izkazovanja rezultatov dela v smislu Zakona o združenem delu. Po navedenih kazalcih si bodo prizadevale doseči v obdobju 1976—1980 naslednje stopnje rasti:

	1976	1980	Stopnja rasti v % 1976—1980
--	------	------	-----------------------------

1. Dohodek na delavca	90.973	129.890	8,6
2. Dohodek na poslovna sredstva	0,341	0,397	3,3
3. Čisti dohodek na delavca	65.241	92.546	8,4
4. Akum. na dohodek	0,079	0,159	20,3
5. Akum. na čisti dohodek	0,111	0,224	20,4
6. Akum. na poslovna sredstva	0,027	0,063	26,7
7. Osební dohodek in sklad skupne porabe na delavca	61.834	76.974	4,9
8. Čisti osební dohodek na delavca	4.140	5.018	4,2

(Akumulacija pod točko 4, 5 in 6 zajema poslovni sklad, rezervni sklad in amortizacijo nad predpisano stopnjo.)

39. člen

V bodočem srednjeročnem obdobju bodo podpisnice sporazuma nenehno oblikovale in vzpodbujale dohodkovne povezave v smislu predhodnih členov sporazuma. Dohodkovno povezane TOZD so dolžne gospodariti z dohodkom tako, da dohodkovna celota dosega optimalne rezultate. Pri tem morajo podpisnice določiti s posebnimi sporazumi objektivna merila za delitev skupno ustvarjenega dohodka.

VIII. INVESTICIJE

40. člen

Podpisnice tega sporazuma ugotavljajo, da bodo realizirale planirano rast proizvodnje v obdobju 1976—1980 poleg povečanja produktivnosti tudi z novimi investicijskimi vlaganji, v smislu opredeljenih programskih usmeritev. Z novimi investicijskimi vlaganji bo možno doseči potrebno prestrukturiranje proizvodnje ter uvajanje novih proizvodnih programov.

41. člen

Upoštevala načela tehnološke in programske usmeritve EMO se podpisnice sporazumejo, da bodo v obdobju od 1976 do leta 1980 zagotovile 158. milij. dinarjev za investicijske naložbe v osnovna sredstva, ki bi se financirale:

— 70 % iz sredstev TOZD EMO in ostalih vlagatelj

— 30 % iz bančnih sredstev.

42. člen

Podpisnice bodo s posebnimi sporazumi združevale sredstva za skupne naložbe tudi z organizacijami izven DO EMO, če bo to v skladu z njihovimi ekonomskimi interesi v srednjeročnem obdobju 1976 do 1980.

43. člen

Podpisnice, ki delujejo na istih lokacijah in uporabljajo skupne komunalne objekte, se obvezujejo, da bodo združevale potrebna sredstva za financiranje gradnje skupnih objektov.

44. člen

Podpisnice se sporazumejo, da bodo izdelale enotne kriterije za investicijske naložbe in s tem zagotovile selektivno investicijsko politiko za celotno DO EMO.

45. člen

Podpisnice se zavezujejo, da podvržejo vsa investicijska vlaganja strokovni presoji ene ali več skupin strokovnjakov, ki jih določi DS DO predvsem glede njihove skladnosti z dogovorjeno programsko usmeritvijo.

IX. FINANCIRANJE

46. člen

Za doseganje razvojnih ciljev EMA v srednjeročnem obdobju 1976—1980 bodo podpisnice formirale potrebna poslovna sredstva tako, da se bodo ta povečala iz leta 1976 od 1.018 milij. dinarjev na

(Nadaljevanje na 8. strani)

(Nadaljevanje s 7. strani)
1.352 milij. dinarjev v letu 1980, kar pomeni porast po letni povprečni stopnji 6 %.

47. člen

Podpisnice bodo težile k izboljšanju poslovanja in s tem povečanju materialne osnove združenega dela. Zboljšale bodo strukturo poslovnih sredstev z zmanjšanjem deleža zaloga na podlagi določitve ustreznih normativov glede na tehnološke značilnosti posamezne vrste proizvodnje.

48. člen

Pokrivanje povečanja poslovnih sredstev v srednjeročnem obdobju 1976—1980 temelji na izboljšanju akumulativnosti poslovanja in ugodnejšim in racionalnejšim koriščenjem obstoječih in novo najetih kreditov.

Povečanje poslovnih sredstev v obdobju 1976 do 1980 v višini 333 milij. din bo pokrito:

— 223 milij. din iz lastne akumulacije,

— 110 milij. din iz povečanja kreditnih sredstev.

X. ORGANIZACIJA IN INFORMACIJSKI SISTEM

49. člen

Podpisnice ugotavljajo, da mora biti organiziranost DO EMO zaradi mnogostranske medsebojne odvisnosti TOZD pri uresničevanju svojih interesov ustrezno razvita in se obvezujejo, da bodo v srednjeročnem planskem obdobju izpopolnile zlasti organiziranost kadrovskega, komercialnega, razvojnega, proizvodnega, finančnega dela, postopke vpeljave novih proizvodov in sprejemanje odločitev.

50. člen

Podpisnice se sporazumejo, da bodo uvajale najprej tiste organizacijske spremembe, ki imajo večji vpliv na povečevanje skupnega dohodka vseh TOZD v DO EMO.

51. člen

Podpisnice se dogovorijo, da bodo uveljavljale enotne organizacijske standarde.

52. člen

Podpisnice soglašajo, da TOZD ERC skupaj z DS SS in ostalimi TOZD v DO EMO prevzema razvoj elektronske obdelave podatkov skladno z razvojem EMO in njegovega informacijskega sistema. Zaradi izredne pomembnosti nadaljnega razvoja tega področja dela se podpisnice sporazumejo, da TOZD ERC svoje kapacitete prvenstveno koristi za DO EMO in DO Železar-na Store.

53. člen

Podpisnice se sporazumejo, da bodo za uresničevanje srednjeročnega plana izdelale plane vsakoletnih ukrepov.

54. člen

Podpisnice se obvezujejo, da bodo ob vsakem pričakovanem odstopanju od plana ali dejanskemu odstopanju od njega obveščale vse druge TOZD z namenom, da sodelujejo pri odстранjanju težav.

V ta namen bodo pripravljale poročilo, ki mora vsebovati:

— opredelitev področja odstopanja,

— zaključke analize o vzrokih odstopanja,

— predloge ukrepov za odstranitev vzrokov,

— vrednostno analizo poslovnega položaja.

XI. DRUŽBENA SAMOZAŠČITA IN SPLOŠNI LJUDSKI ODPOR

55. člen

Podpisnice se obvezujejo, da bodo v okviru svojih ustavnih in samoupravnih pravic in na načelih in smernicah družbenopolitičnih skupnosti organizirale na vseh ravneh družbeno samozaščito za zavarovanje neodvisnosti SFRJ in naše samoupravne družbe.

56. člen

Podpisnice se zavezujejo, da bodo stalno dopolnjevale svoje obrambne načrte in v to svrhu predvidele ustrezna materialna in finančna sredstva za potrebe SLO v skladu z ustreznimi predpisi.

XIII. SPREMLJANJE SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA IN UKREPI ZA IZVRŠEVANJE NJEGOVH DOLOČB

57. člen

Podpisnice sporazuma prevzemajo z njegovo sklenitvijo obveznost, da bodo ta sporazum in druge na njem temelječe sporazume dosledno upoštevale in izvajale ter nadzorovale po svojih organih izvrševanje določil tega sporazuma.

58. člen

Vsaka podpisnica, ki je bila z neizpolnitvijo ali nepravilno izpolnitvijo obveznosti iz tega sporazuma oziroma na njem temelječih sporazumov s strani druge podpisnice oškodovana ali drugače prizadeta, ima pravico in dolžnost, da

prične proti tej podpisnici postopek pred notranjo arbitražo, ki jo določa samoupravni sporazum o združevanju.

59. člen

Podpisnice se medsebojno obvezujejo, da bodo samoupravni sporazum izvajale, obenem pa posegale po vseh zakonitih ukrepih, ki bodo potrebni za nemoteno izvrševanje določb sporazuma.

XIII. SPREMEMBE SPORAZUMA IN KONČNE DOLOČBE

60. člen

Spore, ki nastanejo med podpisnicami v zvezi z izvajanjem določb tega sporazuma rešujejo podpisnice sporazum. V primeru, da ne morejo spora rešiti sporazumno, dokončno rešuje spor notranja arbitraža.

61. člen

Podpisnica ne more odstopiti od samoupravnega sporazuma, lahko pa predlaga, da se samoupravni sporazum zaradi spremenjenih okoliščin, zaradi katerih je bila podpisnica otežena izpolnitev materialnih obveznosti spremeni.

Če se druge podpisnice s predlogom ne strinjajo in podajo tozadevno pismeno izjavo v roku 30 dni od sprejema pismenega predloga, rešuje spor arbitraža.

62. člen

Ta sporazum je sklenjen in prične veljati, ko ga sprejmejo zbori delavcev vseh podpisnic, veljavnost pa preneha 31. 12. 1980. Sklepi zborov delavcev podpisnic so sestavni del tega sporazuma.

63. člen

Zbori delavcev podpisnic določijo pooblaščenca osebo podpisnice za podpis Samoupravnega sporazuma o osnovah plana DO EMO za srednjeročno obdobje 1976 do 1980.

Sporazum o razdelitvi sredstev

Delavski svet OZD EMO je na 4. redni seji, ki je bila dne 16. 9. 1976, ugotovil, da so delavci na njihovih zbiorih po TOZD sprejeli spodaj objavljeni sporazum in ta sporazum tudi potrdil.

Na osnovi določil člena 120 Ustava SFRJ, členov 34, 42, 60 in 70 Zakona o konstituiranju in vpisu v sodni register organizacij združenega dela, določil Statuta in Samoupravnega sporazuma o združitvi TOZD v delovno organizacijo so delavci na zbiorih delavcev:

TOZD FRITE dne 14. 6. 1976,
TOZD POSODA dne 11. 6. 1976,
TOZD KOTLI dne 15. 7. 1976,
TOZD RADIATORJI dne 13. 7. 1976,
TOZD ODPRESKI IN AVTOKOL. dne 14. 6. 1976,
TOZD TOBI — Bistrica dne 6. 7. 1976,
TOZD KUPACIH KADA Kruševac dne 21. 7. 1976,
TOZD OROD-JARNA dne 4. 6. 1976,
TOZD ERC dne 4. 9. 1976 osvojili naslednji

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O RAZDELITVI SREDSTEV, PRAVIC IN OBVEZNOSTI DELOVNE ORGANIZACIJE NA OSNOVNE ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA

I. Splošne določbe

1. člen

S tem sporazumom se določajo osnovna izhodišča in kriteriji za razdelitev imovine, sredstev, pravic in obveznosti in terjatev ter ostalih aktivnih in pasivnih bilančnih postavk, način uskladitve medsebojnih odnosov, ki izhajajo iz delitvene bilance, čas uskladitve notranjih dolžniško-upniških odnosov, način likvidacije sumljivih terjatev ter izrednih dohodkov in izdatkov iz skupne-

ga poslovanja pred razdelitvijo in konstituiranjem TOZD.

2. člen

Sredstva TOZD in delovne skupnosti so:

- osnovna sredstva
- obratna sredstva
- sredstva rezerv
- sredstva skupne porabe
- ostala sredstva

ki jim pripadajo po Samoupravnem sporazumu o združitvi in po tem sporazumu.

3. člen

Sredstva TOZD se v razdelitveni bilanci oblikujejo z razvrščanjem posameznih vrst sredstev brez ozira ali so oblikovana v delovni organizaciji s skupnim poslovanjem, ali pa so dobljena na kredit, ali pa financirana brez obveznosti vračanja.

Isti značaj imajo sredstva, ki izhajajo iz obligacijskih odnosov in imajo pokritje v bilančni pasivi v ostalih virih (obveze do dobaviteljev in podobno).

4. člen

Imovina TOZD je imovinski status TOZD v smislu razpolaganja z viri lastnih sredstev in dela akumulacije ustvarjene v teku leta, ki pripada TOZD.

II. Kriteriji za razdelitev bilančnih postavk po TOZD

5. člen

Osnovni kriteriji za razdelitev bilančnih postavk na TOZD se oblikujejo na osnovi načela, da se vsem TOZD zagotovijo enaki začetni pogoji gospodarjenja ob upoštevanju minulega dela in splošnega gospodarskega položaja delovne organizacije.

Izjema glede na prvi odstavek tega člena sta TOZD Kruševac in TOZD Bistrica, pri katerih se upoštevajo vnešena sredstva pred združitvijo in nista udeležena v delitvi minulega dela do datuma priključitve EMO.

(Nadaljevanje na 9. strani)

(Nadaljevanje z 8. strani)

III. Razdelitev osnovnih sredstev

6. člen

Osnovna sredstva se razdelijo na TOZD na osnovi njihove tehnološke pripadnosti, po specifikaciji, ki je sestavni del delitvene bilance.

7. člen

Del poslovnega sklada (lastnih virov poslovnih sredstev), ki se uporabljajo za financiranje osnovnih sredstev, se razdeli na TOZD po kriteriju povprečne odpisnosti osnovnih sredstev.

8. člen

Razlike med viri sredstev in razdeljenih osnovnih sredstev se štejejo kot interne obveznosti in terjatve, ki se regulirajo na osnovi 40. člena tega sporazuma.

Način uskladitve internih obveznosti in terjatev se bo reguliral prek interne banke ali na drug način organizirane finančne funkcije delovne organizacije.

9. člen

Tuji viri osnovnih sredstev se razdelijo po TOZD na osnovi njihove pripadnosti in organizacijske pojojenosti.

Razdelitev tujih virov osnovnih sredstev (kot obveznosti do dobaviteljev in kreditne obveze) se bo upoštevala pri določanju vrednosti na posameznih bilančnih postavkah.

Tuji viri se razdelijo na ta način, da se pripadajočemu delu lastnih virov doda relativni delež tujih virov.

Izjema od navedenega je nastala pri kreditih, ki jih delovna organizacija koristi za potrebe Emokontejnerja zaradi specifičnosti financiranja Emokontejnerja. Krediti so prenešeni v delovno skupnost »Skupne službe« s tem, da se v bilanci prikazuje interna terjatev do EMOKONTEJNERJA.

10. člen

Terjatve iz osnovnih sredstev so povsem v enakem odnosu s sedanjo vrednostjo osnovnih sredstev v TOZD in se razdelijo na osnovi pripadnosti predanih osnovnih sredstev posamezni TOZD.

11. člen

Trajno neuporabna osnovna sredstva se dodelijo TOZD, katerim so pripadala pred razdelitvijo.

Ce se pri posameznih vrstah trajno neuporabnih osnovnih sredstvih ne more ugotoviti pripadnosti TOZD, se ta prenesejo na delovno skupnost. Na enak način, če so trajno neuporabna osnovna sredstva koriščena od več TOZD.

Razdelitev obratnih sredstev

12. člen

Razdelitev dela poslovnega sklada, ki se uporablja za financiranje obratnih sredstev na TOZD, se izvede na osnovi odnosov med potrebnimi in razpoložljivimi obratnimi sredstvi.

Potrebna obratna sredstva se računajo po kriteriju iz obrazca

TOS-1 predpisanega z Zakonom o trajnih obratnih sredstvih.

13. člen

Pri razdelitvi obratnih sredstev na TOZD se upoštevajo kriteriji enakega nivoja likvidnosti za vsako TOZD.

Skupna poraba

14. člen

Razdelitev sredstev skupne porabe se izvede tako, da je upoštevan kriterij, da ima vsak delavec enake pogoje za koriščenje teh sredstev v odnosu na svoj socialni položaj in delovni staž.

Za kriterij razdelitve teh sredstev na TOZD je uporabljeno število delavcev po TOZD.

15. člen

Morebitna nesorazmerja nastala v času, ko so ta sredstva bila enotna na nivoju delovne organizacije, se odpravijo z izključitvijo dosedanjih plasmajev in angažiranjem teh sredstev, brez ozira ali gre za sredstva skupne porabe, ki se vodijo v knjigovodstvu delovne organizacije ali za sredstva, porabljena za strokovno usposabljanje v preteklih letih, oziroma o sredstvih, ki so vnešena v sklad stanovanjskih hiš Samoupravne stanovanjske skupnosti.

Sredstva, ki se bodo dobila na osnovi delitve anonimnega kapitala stanovanjskih podjetij, se razdelijo na TOZD na osnovi odnosov v razdelitvi celotnih sredstev skupne porabe.

16. člen

Odstopanje med sedanjo in stvarno vrednostjo sredstev skupne porabe (posebej stanovanj) se bodo korigirala z revalorizacijskimi koeficienti.

IV. Prelivanje sredstev in interna realizacija

17. člen

Koriščena sredstva skupne porabe za obratna sredstva se vrnejo v ugotovljeni višini po zaključnem računu.

18. člen

Odnosi, ki so posledica razdelitve sredstev skupne porabe in njihovih virov, eventualna prelivanja (namenska poraba) se posebeno evidentirajo, v kolikor se z drugim aktom drugače ne regulirajo.

19. člen

Na znesek iz internih odnosov, ki izhajajo iz razdelitve sredstev in virov sredstev skupne porabe in ki se posebej knjižijo, se ne obračunavajo obresti.

V. Razdelitev sredstev rezerv

20. člen

Sredstva rezerv delovne organizacije se razdelijo na TOZD v sorazmerju z razdelitvijo virov poslovnih sredstev. Pod pojmom

viri poslovnih sredstev se razumejo viri obratnih in osnovnih sredstev.

Enako se tretirajo sredstva obveznih rezerv, oblikovana v duhu odgovarjajočih zakonskih predpisov in odlokov.

21. člen

Koriščena sredstva rezerv v obratne namene se vrnejo v ugotovljeni višini po zaključnem računu.

22. člen

Na interne odnose, ki izhajajo iz razdelitvene bilance in bodočega odnosa, odnosa iz rednega poslovanja na osnovi izdvojitve teh sredstev, se bodo obračunavale obresti po stopnji, ki se bo določila z odgovarjajočim aktom o reguliranju ekonomskih odnosov.

Aktivne in pasivne obresti se bodo obračunavale in knjižile po zakonskih predpisih.

23. člen

Za interne obveznosti in terjatve, oblikovane v postopku razdelitve, ki se nanašajo na osnovna sredstva, se namesto obresti uporabi ustrezna revalorizacija v višini, ugotovljeni za odgovarjajoče leto.

VI. Razdelitev ostalih bilančnih postavk

A) Aktivne bilančne postavke

24. člen

Postavke aktivne v bilanci na razredu 1 se razdelijo po principu določitve pripadnosti, kjer je to mogoče, kjer pa to ni mogoče, pa na osnovi kriterija enotnih pogojev likvidnosti in se zato prenesejo v knjigovodstvo združenih sredstev.

Zaloge na razredu 3 se vodijo kot skupne zaloge v knjigovodstvu združenih sredstev, njihovi viri financiranja se obračunavajo kot interni ekonomski odnosi.

Računovodstvo je dolžno zagotoviti podatke o udeležbi posameznih TOZD v financiranju skupnih služb.

Na zneske internih ekonomskih odnosov po tej osnovi se ne obračunavajo obresti.

B) Pasivne bilančne postavke

25. člen

Pasivne bilančne postavke na razredu 2 se razdelijo na TOZD po principu določitve pripadnosti, kjer je to mogoče. Preostale postavke se prenesejo v knjigovodstvo združenih sredstev.

Pasivne bilančne postavke na razredu 9 se razdelijo po načelu njihove popolne določitve pripadnosti v duhu odredb tega sporazuma. Knjigovodstvo združenih sredstev se oblikuje s prenosom odgovarjajočih bilančnih postavk iz knjigovodstva skupnih služb in eventualno TOZD v bilanco združenih sredstev.

VII. Sumljive in sporne terjatve

26. člen

Sumljive in sporne terjatve, knjižene na kontih grupe 12, vo-

dijo v delovni skupnosti skupnih služb. Eventualni odpisi bremenijo TOZD, na katerega se nanašajo.

27. člen

Odpisi spornih in sumljivih terjatev nastalih pred konstituiranjem TOZD bremenijo TOZD po ustvarjeni realizaciji v letu, v katerem se odpisujejo.

28. člen

Odpisi sumljivih in spornih terjatev se knjižijo na kontih grupe 16 in 26.

29. člen

Od rezervnih virov sredstev iz predhodnega člena tega sporazuma se ne obračunavajo in ne plačujejo obresti. Obračuni internih odnosov se izvajajo prek skupnih služb in se za vsak primer ali znesek uporabi isti relativni odnos udeležbe posameznih TOZD.

30. člen

Računovodstvo je dolžno dostavljati trimesečna poročila vsem TOZD o stanju in gibanju salda na postavkah sumljivih in spornih terjatev iz aneksa tega sporazuma.

31. člen

Neregulirani poslovni odnosi v knjigovodstvu skupnih služb na dan otvoritve knjigovodstva združenih sredstev se štejejo kot združena sredstva. Obveze na osnovi reguliranja odnosov iz tega člena se regulirajo skladno z določili tega sporazuma. V tem smislu se bodo obremenile TOZD s pripadajočimi zneski odpisov.

VIII. Izredni dohodki in izdatki

32. člen

Izredni dohodki in izdatki, ki izhajajo iz skupnega poslovanja, pripadajo TOZD, na katero se poslovanje nanaša, če se to lahko ugotovi. Če se ne morejo tako ugotoviti izredni dohodki iz preteklih let, se ti razporedijo na TOZD po kriteriju relativnega odnosa razdelitve poslovnega sklada.

33. člen

TOZD podpisnice tega sporazuma se obvezujejo, da si bodo omogočile medsebojni vpogled v svoje finančno poslovanje in da bodo postavke izrednih dohodkov iz preteklih let ena drugi posredovale v obliki seznama po vsakem obračunu (polletni, tričetrtletni in zaključni račun).

34. člen

Izjema v smislu predhodnega člena tega sporazuma so izredni dohodki, ustvarjeni v skupnem poslovanju, ki so izkazani kot le-tentne rezerve.

V slučaju, da se ugotovi, da je posamezna TOZD ustvarila take izredne dohodke in o tem ne obvesti ostale TOZD, ta nima pravice na pripadajoči del tako pridobljenih sredstev.

35. člen

Izredne izdatke pokriva vsaka TOZD posamezno, v kolikor je mogoče ugotoviti njihovo neposredno pripadnost.

(Nadaljevanje na 10. strani)

(Nadaljevanje z 9. strani)

V kolikor se ne more ugotoviti pripadnost posameznega izrednega izdatka in vrednosti za posamezna TOZD, se postopa v duhu odredb 33. člena tega sporazuma.

36. člen

Izredni dohodki in izdatki, ki so nastali na osnovi odpisov terjatev in zalog bremenijo ali pa gredo v korist tiste TOZD, na katere so razdeljene zaloge ali terjatve nanašajo.

Odpis ostalih zalog bremenijo skupne izdatke delovne organizacije.

37. člen

Izredni dohodki, ustvarjeni v smislu tega sporazuma, ki so posledica dražje prodaje posameznih sredstev, izkazanih na sumljivih in spornih terjativah, se razdelijo na način predviden v členih 27 in 28 tega sporazuma.

Na enak način se postopa z aktivnimi ali pasivnimi obrestmi, ki se v smislu veljavnih zakonskih predpisov ne štejejo v celotni dohodek.

IX. Reguliranje medsebojnih obveznosti in terjatev nastalih po razdelitvi poslovnih sredstev

38. člen

TOZD, pri katerih se pri razdelitvi bilanci pojavijo pasivni saldi, so dolžne vrniti dolg TOZD, ki v svoji bilanci izkazuje terjatve.

Reguliranje teh odnosov se izvede prek skupnih služb, oziroma njenega organizacijskega dela za vodenje skupnih financ.

39. člen

Čas, v katerem se regulirajo interni dolžniško-upniški odnosi iz osnovnih sredstev, se računa na osnovi ekonomskega potenciala TOZD dolžnika.

Pod ekonomskim potencialom dolžnika se šteje:
 $P = Am + R - An$
 P = potencial TOZD dolžnika
 R = razpoložljiva sredstva TOZD dolžnika, ki se lahko po zakonitih predpisih uporabijo za osnovna sredstva
 Am = celotna vkalkulirana amortizacija
 An = obveza za anuitete za investicijske kredite (glavnica)

V smislu predhodnega določila se čas odplačila internih kreditov iz razdelitvene bilance po obrazcu:

$$\check{C} = \frac{O}{P}$$

$\check{C}$ = čas odplačila internih kreditov

O = obveznosti TOZD, ki v svoji bilanci izkazujejo salda na kontih grupe 26

40. člen

TOZD dolžnik ne more pričeti nobenih investicijskih vlaganj nad višino nje pripadajočega investicijskega potenciala brez predhodne soglasnosti vse TOZD upnikov.

41. člen

TOZD lahko opravljajo medsebojno kompenzacijo obveznosti in terjatev po različnih osnovah, pri tem pa se ne sme prizadeti nivo likvidnosti ostalih TOZD.

42. člen

Odplačila internih obveznosti, ki izhajajo iz razdelitve poslovnih sredstev, se izvajajo v enakih trimesečnih anuitetah. Plan odplačila se izdela v interni banki za vsako leto posebej na osnovi rezultatov iz preteklega leta in finančnega plana za tekoče leto.

X. Predhodna in zaključna določila

43. člen

Določila tega sporazuma uporabljajo TOZD, ki so ga podpisale. V kolikor se posamezne TOZD konstituirajo v več TOZD se izdela poseben samoupravni sporazum o razdelitvi pravic in obveznosti. Samoupravni sporazum iz predhodnega odstavka tega sporazuma se nanaša na bilanco TOZD, ki se ponovno konstituira.

Če se dve ali več TOZD integrirajo v eno, se postopa po določilih drugega odstavka tega člena, s tem, da se izdela skupna bilanca.

44. člen

Določila tega sporazuma se ne uporabljajo za delovne enote ali ožje organizacijske oblike, ki svoje pravice po tem sporazumu uveljavljajo v TOZD.

45. člen

Doseženi dohodek v tekočem poslovanju po sprejemu tega sporazuma in bilance pripada TOZD, v kateri je dosežen in se deli po veljavnih zakonskih predpisih.

Določila predhodnega odstavka veljajo od 1. 1. 1975 dalje.

46. člen

V kolikor se posamezna TOZD odloči, da izstopi iz delovne organizacije, se smatra razdelitvena bilanca, ki je sestavni del tega sporazuma kot izdvojitvena bilanca v duhu zakonskih predpisov.

Način reguliranja odnosov, ki izhajajo iz delitvene bilance je isti za TOZD, ki izstopajo iz delovne organizacije kot za tiste, ki ostajajo v njej.

47. člen

V slučaju izstopa posamezne TOZD iz delovne organizacije se izdela poseben sporazum, ki mora vsebovati pogoje izstopa in medsebojne obveze in terjatve.

PODPISNIKI SPORAZUMA

1. Za TOZD Frite Kiker Rudi,
2. Za TOZD Posoda Černe Dimitrij,
3. Za TOZD Kotli Gostečnik Ivo,
4. Za TOZD Radiatorji Hemp Drago,
5. Za TOZD Odpreski in avtokolesa Poznič Slavko,
6. Za TOZD TOBI — Bistrica Kreuh Rudi,
7. Za TOZD Kupačih kada Kruševac Vučić,
8. Za TOZD Orodjarna Krese Ludyk,
9. Za TOZD ERC Bastič Edvard.

Sporazum o združitvi sredstev

Na osnovi Pravilnika o načinu ugotavljanja povprečne letne vrednosti zalog in o načinu ugotavljanja lastnih sredstev in kreditov za trajna obratna sredstva (Uradni list SFRJ št. 20/76) so delavci:

TOZD POSODA na zboru delavcev dne 15. julija 1976, TOZD FRITE na zboru delavcev dne 7. julija 1976, TOZD RADIATORJI na zboru delavcev 13. julija 1976, TOZD ORODJARNA na zboru delavcev dne 9. 7. 1976, TOZD ODPRESKI na zboru delavcev dne 14. 7. 1976, TOZD KOTLI na zboru delavcev dne 15. 7. 1976, TOZD TOBI — Bistrica na zboru delavcev dne 6. 7. 1976, TOZD KUPAČIH KADA Kruševac na zboru delavcev dne 21. 7. 1976, TOZD EL. RAČUNSKI CENTER na zboru delavcev dne 15. 7. 1976, TOZD EMOKONTEJNER na zboru delavcev in delovna skupnost SKUPNIH SLUŽB na zboru delavcev dne 16. 7. 1976, na predlog delavskega sveta podjetja osvojile in sprejele

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O ZDRUŽITVI SREDSTEV

1. člen

Delavci TOZD (in skupnih služb) združeni v delovno organizacijo EMO urejajo s tem sporazumom zagotavljanje trajnih obratnih sredstev.

2. člen

Da bi zagotovili enako investicijsko sposobnost vseh TOZD in s tem omogočili skladen razvoj vseh TOZD se sporazumejo, da bodo zbirno ugotavljali povprečno letno vrednost zalog in razpoložljiva trajna obratna sredstva.

3. člen

Povprečna letna vrednost zalog in trajna obratna sredstva se u-

gotavljajo v skladu s Pravilnikom o načinu ugotavljanja povprečne letne vrednosti zalog in načinu ugotavljanja lastnih sredstev in kreditov za trajna obratna sredstva (Uradni list št. 20/76).

4. člen

Sporazum stopi v veljavo takoj po podpisu.

Za TOZD Frite Kiker Rudi
 Za TOZD Posoda Černe Dimitrij
 Za TOZD Kotli Gostečnik Ivo
 Za TOZD Radiatorji Hepmet Drago

Za TOZD Odpreski in avtokolesa Poznič Slavko
 Za TOZD TOBI-Bistrica Kreuh Rudi

Za TOZD Kupačih kada Vučić Viosor

Za TOZD Emokontejner
 Za TOZD Orodjarna Krese Ludyk

Za TOZD Elektronsko računski center Bastič Edvard

Za delovno skupnost skupnih služb Kovačič Jožica

Delavski svet je na 4. redni seji 16. 9. 1976 ugotovil, da so vse TOZD sporazum potrdile in podpisale.

Nesreča nikoli ne počiva

Za življenje v prometu je človek sprejel strogo določen red. Red je tu tudi potreben, bolj kot na katerem koli drugem področju. Od tega, kako ga uveljavlja, sta odvisna njegova osebna sreča in sreča drugih, saj je zdrav in zelo sposoben človek največje bogastvo vsake družbene skupnosti.

Brezpogojno spoštovanje in izpolnjevanje prometnih predpisov in pravil, kakor tudi dosledno upoštevanje pravic in prednosti, ki jih prometni predpisi nalagajo drugim udeležencem v prometu, je tedaj temeljna dolžnost vsakega uporabnika prometnih površin. Kdor krši osnovno načelo prometne varnosti, lahko miselno iz ziva nesrečo.

Jaz pa mislim tako, da medsebojno spoštovanje med ljudmi, dejanska pomoč sočloveka in podobno, ne sme biti zgolj zunanji videz človekove vpljudnosti. Premnogokrat je to edino učinkovito preventivno sredstvo pred grozljivo naraščajočimi primeri smrtnih žrtev, invalidnosti ter materialne škode posameznikov in družbene skupnosti v hrupnem vrtenju sodobnega prometa. Sama pa bi rada, da bi čim manj segali po alkoholu in da bi bolj

upoštevali prometne predpise in marsikateri miličnikov nasvet. Če bi bolj upoštevali predpise in miličnikove nasvete, bi bilo manj prometnih nesreč in manj smrtnih primerov, ki se zgodijo v prometu vsak dan na cesti.

MARJETKA MAJETIČ

Ni dolgo tega, ko sem bil na praksi. Peljali smo se proti Šentjurju v neko vas po leske, ki se uporabljajo za vence (obode). Ko smo nabrali leske, smo se odpravili nazaj, od koder smo prišli. Ko smo se peljali nekaj sto metrov iz Šentjurja, smo se ustavili. Čakali smo skoraj pol ure, ne da bi vedeli zakaj. Toda začeli smo se pomikati v dolgi koloni. Zagledal sem tovornjak, ki je ležal čisto navpično, polovico v grabnu in polovico na cesti. Čisto zraven njega je bil osebni avto skoraj brez sprednjega dela. Toda največja žalost je bila, ko sem zagledal človeka, ki je na tleh ležal mrtev v krvi, sem postal zelo čuden in cel dan sem ga imel pred očmi; tudi sedaj, ko pišem, ga imam pred očmi.

Nikoli več ne želim, da bi še videl kaj takšnega.

TUŠAR

Ob jubileju gasilcev

V 9. številki Emajlirca smo objavili članek pod naslovom »Pomembna obletnica naših gasilcev.« Ti praznujejo letos štiridesetletnico, zato objavljamo nadaljevanje navedenega članka, ki ga je napisal Feliks Stravs.

(Nadaljevanje iz 9. številke)

Voda je pustila za sabo strašna razdejavanja. Zopet so bili gasilci tisti, ki so deset dni neprenehoma čistili in črpali vodo iz različnih nižinskih mest, pod strojnimi napravami, kotlarnami in podobno. Na splošno so se gasilci izkazali kot zelo požrtvovalni. Zlasti prvo noč je bilo več primerov, ko so posamezni tvegali tudi svoja življenja, da ne govorimo o zdravju, saj so do vratu gazili po vodi in reševali.

Za požrtvovalno delo ob poplavi so bili odlikovani naslednji člani društva: Resnik Franc, Kač Karel, Spolenak Anton, Mumelj Anton, Pasero Ivan, Bobnar Drago, Leban Franc, Ing. Rihard Pompe.

Franc Medved je bil izvoljen za poveljnika leta 1948 in je še danes, tako da mu teče že 23. leto poveljevanja. Pod njegovim vodstvom in njegovo iniciativo se je nabavilo vse najpomembnejše gasilsko orodje in oprema. Izredno skrb je posvečal požarni preventivi in vzgoji članstva. Organiziral in vodil je mnogo raznih gasilskih tečajev in vzgojil nešteto mladih ljudi v dobre in požrtvovalne gasilce.

Glavni iniciator gasilske opreme je bil vedno ožji odbor s komandirjem društva Francom Medvedom na čelu.

Glavno orodje je bilo nabavljeno v času od leta 1954 do leta 1963. Glej točko 10.

Društvo je bilo povezano s samoupravnimi organi na ta način, da je bila že leta 1950 takoj po nastopu delavskega samoupravljanja izvoljena komisija za požarno varnost, ki je bila v stalnem stiku z vodstvom podjetja, leta 1965 pa je UO podjetja nastavil referenta za požarno varnost, ki je bil v stalnem stiku z gasilstvom. Poleg tega pa je društvo z malo izjemo vedno imelo tudi svojega člana v samoupravnih organih.

Udeležili smo se vsakoletnih občinskih in meddruštvenih tekmovanj.

Leta 1956 je ženska desetina na gasilskem festivalu v Mariboru dosegla prvo mesto.

Leta 1969 smo se udeležili republiškega gasilskega tekmovanja v Mariboru, kjer smo med hudo konkurenco zasedli 5. mesto.

Za rekreacijo in vzgojo članstva smo organizirali ekskurzije za vse člane društva. Ogledali smo si Železarno Ravne na Koroškem, tovarno MTT v Mariboru, tovarno Svilanit v Kamniku, Rudnik lignita v Velenju, rudnik Trbovlje, bolj za rekreacijo pa Plitvička jezera, industrijsko obalo, Pohorje, Bled, Bohinj, Železarno Jesenice in Rab, kjer smo tudi sodelovali v tamkajšnji gasilski paradi.

Leta 1971 je bil izvoljen naslednji upravni odbor društva:

Pompe Rihard, inž. — predsednik, Vrabčič Franc, inž. — podpredsednik, Slatinek Franc — komandir, Cocej Stanko — namest-

nik komandirja, Zlender Emil — adjutant, Straus Feliks — tajnik, Križnik Marjan — blagajnik, Amon Jože — gospodar, Kuder Vinko — orodjar, Hunski Drago — kulturnoprosvetni referent, Resnik Franc — sanitetni referent.

V zgoraj navedenem odboru je sprejemba. Tov. Franc Medved, ki je bil brez presledka poveljnik društva od leta 1948, je šel v pokoj.

Društvo je štel 42 aktivnih članov. Od tega 1 višji častnik, 6 častnikov, 3 podčastnike, 30 izprašanih gasilcev, 2 neizprašana gasilca, od navedenih je 6 strojnikov in 7 šoferjev.

Omeniti je, da se je vodstvo društva v tem letu izredno prizadevalo organizirati žensko desetino, kar mu pa ni uspelo. Prijavilo se je 10 članic, vendar so že po nekaj vajah in predavanjih izstopile. Ostali sta le dve.

Velika skrb je bila posvečena požarni preventivi, kar je razvidno iz tega, da je registriranih le 5 začetnih požarov, ki so pa bili že v samem začetku pogaseni in niso povzročili posebne škode. Posebna skrb je bila posvečena tudi poučevanju gasilskih trojk po obratih. Poučiti jih je bilo potrebno, kako ukrepati v slučaju požara, predvsem poučiti, kako se aktivira in uspešno gasi z ročnimi gasilnimi aparati.

Društvo se je udeležilo občinskega gasilskega tekmovanja v Štorah in doseglo 6. mesto. Udeležilo se je tudi tekmovanja starih veteranov v Gaberju in doseglo 3. mesto.

Zelo važen in vesel dogodek tega leta je bil prejem novega gasilskega avtomobila, znamke »IMV Gasilec kombi« in še ostale opreme. Avto je bilo treba preurediti in prilagoditi gasilskim potrebam. Najbolj in s posebnim veseljem se ga je oprijel naš vsestranski verziran gasilec, strojnik in šofer tov. Vinko Kuder. Za nabavo prepotrebne avtomobila je društvo prosilo in dokazovalo potrebo nekaj let. Društvu je podjetje zagotovilo, da bo takoj po odprodaji starega že izrabljenega avtomobila nabavilo novega, bolj prikladnega za naše razmere. Podjetje pa je zašlo v denarne težave in avtomobila ni bilo mogoče nabaviti. Po zaslugi tedanjega referenta za požarno varnost tov. Staneta Verbiča je bil avto nabavljen iz sredstev za civilno zaščito, kateri bi v slučaju potrebe tudi služil.

Februarja 1972. leta so bile ponovno volitve novega UO. Odbor se je spremenil v toliko, da sta zaradi odhoda v pokoj izstopila iz odbora inž. Rihard Pompe, ki je bil predsednik društva od leta 1948. Na mesto predsednika je bil izvoljen dotedanji podpredsednik inž. Franc Vrabčič, za tajnika pa je bila izvoljena tov. Mira Macuh. Društvo je štel 49 članov.

Na novo je tega leta društvo sprejelo 14 članov, za katere je

bil organiziran tečaj za izprašane gasilce, katerega so tudi obiskovali in opravili tozadevni izpit.

Velika skrb je bila posvečena splošni požarnovarnostni vzgoji članstva in celotnega kolektiva. Vršil se je seminar za gasilske trojke po obratih in seminar za vse varilce v podjetju. Namen teh seminarjev je bil poučiti navedene ljudi, kako postopati s plinskimi napravami, po obratih v slučaju požara in kako jih pogasiti.

Vršile so se tudi izredne vaje v dopoldanskem času, to je sredi dela z improviziranimi požari, pri čemer se je izkazala prava slika gasilske izvežbanosti in zadržanosti kolektiva v takem primeru.

Društvo si je prizadevalo obnoviti plinsko reševalno ekipo v podjetju, katerega že več let ne dela, dasiravno ima vse potrebne aparate in opremo. Uspeha ni bilo, ker v društvu ni bilo dovolj sposobnih zdravih ljudi, izven društva pa se nihče ni hotel temu posvetiti oziroma ni hotel sodelovati.

V tem letu je društvo registriralo 10 začetnih požarov. Organizirana je bila ekskurzija k poklicnim gasilcem v Ljubljano in Koper, kjer so si člani lahko ogledali najnovejšo gasilsko opremo.

Dne 3. 6. 1972 se je društvo udeležilo republiškega tekmovanja v Slovenski Bistrici, kjer je zasedlo 3. mesto in prejelo bronasto medaljo. Biti tretji v Sloveniji, je vsekakor lepo mesto in fantje zaslužijo vse priznanje.

Tega leta je bila društvu naložena po ena pomembna obveznost, to je prevoz med delom ponesrečenih ali zbolelih članov kolektiva v bolnico. V tem letu je bilo opravljenih 48 prevozov.

Leta 1973 kot ostala leta, je vodstvo društva poskrbelo predvsem za požarno preventivo. Beleži sicer 13 začetnih požarov, vendar so bili že na samem začetku pogaseni in niso povzročili kaj večje škode.

Druga pomembna skrb je bila pomladitev kadra. Na podčastniški tečaj, ki je potekal pri OBGZ Celje, je bilo poslanih 5 mlajših sposobnih članov, ki so vsi uspešno opravili tečaj in položili izpit ter postali podčastniki.

Izpit za izprašane gasilce pa je tega leta opravilo 8 članov. Vodstvo društva je po dolgi in vztrajni dokazovanji uspelo nekoliko povečati honorar za gasilsko dežurno službo. Primer: nadomestilo (honorar) za popoldansko in nočno dežurno službo je bil manjši kot je stala malica in prevoz gasilca od doma do podjetja. Zaradi tako nizkega honorarja je bilo težko dobiti dovolj dežurnih in tudi vaje so bile slabo obiskane.

Tudi v tem letu je bil organiziran seminar za gasilske trojke in varilce po obratih.

Društvo se je tekom leta udeležilo 4 tekmovanj. Na zelo važnem in zahtevnem tekmovanju ob 100-letnici obstoja Cinkarne je naša desetina zasedla prvo mesto.

Članstvo je na občnem zboru dne 22. 2. 1974 izvolilo novi 11-članski odbor, ki se je spremenil

v toliko, da je iz odbora in društva na lastno željo izstopila edina ženska, ki je še ostala v članstvu, tovarišica Mira Macuh. Bila je 2 leti v odboru kot tajnik. Za novega tajnika je bil izvoljen tov. Marjan Cvek. Ker je mladinski referent tov. Marjan Krivec zapustil podjetje, je bil na njegovo mesto izvoljen tov. Stanko Odlazek. Odbor je imel tekom leta 9 rednih sej.

V društvo je bilo to leto vključenih 49 članov.

Ko je pozneje tekom leta poveljnik društva tov. Franc Slatinek odšel na študijsko izpopolnjevanje v gasilski stroki, je odbor na njegovo mesto kooptiral gasilskega častnika tov. Emila Zlendra.

Tega leta je bilo v podjetju 16 začetnih požarov, ki so bili vsi že v samem začetku pogaseni.

Društvo se je udeležilo vseh medobčinskih tekmovanj in tudi republiškega tekmovanja v Velenju.

Poleg rednih vaj je bila tega leta ob proslavi 80. obletnice obstoja velika gasilska vaja — improviziran požar našega podjetja. Te vaje so se udeležila vsa gasilska društva na področju Gaberja in Štor. Udeležila se je je tudi enota poklicne gasilske službe v Celju.

V okvir dejavnosti društva je navesti tudi do sedaj največjo strokovno ekskurzijo članstva, ki je bila izvedena v RIED, v Avstriji. Članstvo je imelo priložnost videti najnovejšo gasilsko opremo in tehniko gašenja ter reševanja ljudi in imetja iz požara. Obenem je bil to tudi lep izlet z ogledom precejšnjega dela Avstrije, kot najzanimivejše pa ogled Zgodovinskega mesta Salzburga. Te ekskurzije se je udeležilo 36 članov, ki je potekala v splošno zadovoljstvo vseh navzočih.

V podjetju je bil izdelan obrambno-napadalni požarni načrt, katerega je skupaj z operativnim štabom društva pripravil požarnovarnostni referent tov. Franc Slatinek. V zvezi s tem je bila nabavljena tudi potrebna gasilska oprema in gasilna sredstva. Najpomembnejše pri tem je nova gasilna brizgalna Rosenbauer KB 40.

Občinska gasilska zveza je organizirala tečaj za strojnike, katerega so se udeležili tudi naši člani.

S tem se je društvo tudi po strokovni plati okrepilo, saj ima sedaj skupaj 13 strojnikov.

Leta 1975 je društvo delovalo po zastavljenem programu. Sprememb v vodstvu društva ni bilo. Imeli smo letno konferenco, na kateri so bili kot običajno prikazani uspehi in neuspehi društva v tem obdobju.

V svrhu strokovnega izpopolnjevanja članov je bil organiziran tečaj za izprašane gasilce, katerega se je udeležilo 8 članov, ki so opravili tudi izpit. Organiziran je bil tečaj za vse čistilke in čistilce v podjetju. Namen tega tečaja je bil naučiti te ljudi, kako uporabiti ročni gasilni aparat v slučaju požara. Dva gasilca pa sta bila poslana na poseben specialni tečaj v podjetje PASTOR v Zagreb, kjer sta se izpopolnjevala za polnjenje in kontroliranje gasilnih aparatov.

Funkcija priprave podatkov za AOP

V 14. številki Emailjirca smo objavili prispevek Jožeta Znidarja pod naslovom »Računalnik — funkcija zajemanja podatkov.« Objavljamo nadaljevanje navedenega članka.

Pripravo podatkov za avtomatsko obdelavo podatkov — AOP sem definiral že v prvem sestavku, ker pa bo danes opisana bolj podrobno, ne bo odveč, če ponovim zapis: pod pripravo podatkov razumemo zapis podatkov za AOP na takšno sredstvo in v taki obliki, da so podatki strojno čitljivi. Danes se kot sredstvo za zapis podatkov za AOP največ uporablja: magnetni trak, luknjana kartica ter disketa. Ker imamo v EMO kot sredstvo za pripravo podatkov še vedno v rabi luknjano kartico, se bomo najprej in najdlje zadržali ob njej.

Luknjana kartica je dejansko tudi najstarejše sredstvo, oziroma nosilec podatkov za AOP. V bistvu gre za normirano, zelo kvaliteto izdelane kartone, točno določenih dimenzij, torej višine, širine in kar je tudi zelo pomembno, debeline kartona, luknjana kartica ima tri vogale zaokrožene (ni nujno), četrti, zgornji levi pa je prisekan točno pod določenim kotom. S tem je namreč rešen problem zlaganja kartic, da so vsi prisekani vogali skupaj. Ov z. pred uporabo ime luknjane kartice ni povsem upravičeno, saj pred uporabo na njej še ni nobene luknjice. Te nastanejo ob uporabi luknjane kartice, to je ob zapisu podatkov nanjo, katere smo ob zajemanju vpisali v za to predvidene obrazce. Priprava podatkov za AOP se vrši v našem primeru, ko obravnavamo luknjano kartico, na strojih, imenovanih tasta-turni luknjalniki. Sicer se uporablja skrajšan izraz luknjač, ki pa je s stališča slovnice neprimeren, saj pod izrazom luknjač razumemo človeka, ki opravlja določeno delo — dela luknje, oziroma delavca, ki dela na stroju luknjalniku. Ker navadno delajo na teh strojih ženske, se je zanje ustalil izraz luknjačice. Izgled teh strojev-luknjalnikov je vsaj delno razviden iz slike, ki prikazuje naš oddelek v TOZD ERC za pripravo podatkov za AOP. Pri tem pa je potrebno zapisati, da tudi navidezno enaki stroji niso enaki. Prvič gre za razliko med tako imenovanimi alfabetskimi in numeričnimi luknjalniki. Kot že povedo imena, lahko z alfabetskimi luknjalniki vršimo tudi zapis alfabetskih znakov — to je abeceda in ostali specialni znaki, kakor tudi vseh številčnih znakov — cifer. Ti stroji imajo tudi vgrajeno napravo za interpretiranje zapisanih — zluknjanih podatkov. Interpretacija se vrši v obliki črk ali števil ob zgornjem robu luknjane kartice. Numerični številčni luknjalniki pa imajo sposobnost zapisa na luknjano kartico le številčnih podatkov, to je cifer od 1 do 9 ter postavljanja vejic in znaka minus —«. Le s posebnimi kombinacijami pa se da na teh luknjalnikih vršiti pripravo podatkov kakšnih posebnih ali alfabetskih znakov.

Drugič pa gre za razliko med doslej opisanimi luknjalniki in tako imenovanimi »verificirkami«. Stroj, ki ga pri nas imenujemo verificirka (po slovenskem

pravopisu kontrolni menjalnik, kontrolnik) nima možnosti, da bi na luknjani kartici delal luknje, kakor to dela luknjalik. Verificirska služi le za kontrolo že luknjanih kartic. Ta stroj samo »tipa«, kje so na luknjani kartici že luknjice in v primeru, da se luknjica, ki jo tipalo zazna, ne ujema s tipko, na katero je za ustrezen znak pritisnila luknjačica, se prižge rdeča kontrolna lučka. S ponovnim pritiskom na tipko za ustrezen znak se luknjačica prepriča, ali se je zmotila ob prvem pritisku tipke, ali je bil ob luknjanju podatka zluknjan napačen znak. Če se je zmotila pri luknjanju luknjačica, stroj označi kartico, da se kasneje hitro najde in popravi. Seveda pa ta kratek opis ne more zadostovati za popolno predstavbo tehnike luknjanja kartic za AOP.

Povsem drugo, bolj pomembno pa je področje, kako so razporejene luknjice v luknjani kartici, tako v okviru ene kolone, kot v okviru posameznih polj na luknjani kartici, kot sredstva za pripravo podatkov za AOP.

Že v zadnjem (drugem) sestavku o zajemanju podatkov sem omenil pri opisu obrazca VK 200 pod poljem DAN, številki 8 in 9. No, danes ne boste spoznali le pomena teh dveh števil, ampak se bomo s pomočjo obrazca VK 200 konkretno seznanili z načinom zapisa podatkov na luknjano kartico, zelo podobno pa je tudi pri magnetnem traku in disketi.

In sedaj si oglejmo na primeru našega obrazca VK 200 primer zapisa na samem obrazcu ter prenos teh podatkov in oblika zapisa na luknjani kartici.

V obrazcu je levo zgoraj prvo polje K, ter pod njim številka 1. K pomeni komitent — stranko, številka 1 pa, da se ta podatek za ustreznega komitenta, ki je lahko od 0 do 9 z luknjo v prvo kolono luknjane kartice.

Iz slike je razvidno, da je luknjana kartica vodoravno oštevilčena s številkami od 1 do 80, torej ima 80 kolon. Naslednje polje MES L zluknjamo v kolone 2 do 4, in sicer npr. mesec maj = 05, leto 1976 = 6. Polje VK je konstanta in pomeni vrsto kartice, podatek — za naš primer je to 200, pa se zluknja v kolone 5 do 7 na luknjani kartici. Polje DAN iz obrazca zluknjamo v koloni 8 do 9, polje VP — vrstica plačila pa 10 in 11, DELOVNI NALOG v kolone 12 in 23 luknjane kartice itd.

Iz fotografije, ki prikazuje zapis posameznih znakov na luknjani kartici je razvidno takoj tudi tole: Vse številke so zluknjane v kartici v vrstici od 0 do 9, in sicer je za vsako številko na kartici le ena luknjica, vsi ostali znaki pa imajo vedno po dve luknjici ali več, pri tem pa sta izjemi le znak minus —« in ampersand. Tako tudi rečemo, da je ničla — 0 zluknjana z nulto vrsto, oziroma, da je to nulto luknjanje, 5 v peto vrsto itd. Za numerične znake uporabljamo kot sem že omenil znake od 0 do 9, kar je razvidno tudi iz slike.

Nad temi vrstami — nad nulto pa sta še dve vrsti, in sicer X, oziroma enajsto luknjanje (znak minus je označen le s tem luknjanjem) in dvanajsto luknjanje (znak, ki je luknjan le v 12. vrsti je). Tako razdelimo luknjano kartico potem tudi na dva dela: numerični in zonski del. Numerični del obsega vrste 0, 1, 2, 3, — — — do 9, zonski del pa zopet vrsto 0 ter še vrsti X — enajsto in dvanajsto, ki na luknjani kartici nista predstani. Vidimo, da spada nulta vrstica tako v zonski kot v numerični del.

Ko tako poznamo tehniko zapisa na luknjano kartico si lahko pojasnimo zapis alfabetskih ter ostalih znakov. Vsak alfabetski znak ima vedno najmanj eno numerično in eno zonsko luknjanje (izjema sta že omenjena znaka — in). Črke abecede so razporejene tako, da imajo črke od A do I luknjici v 12. in ustrezni numerični vrsti, črke od J do R v 11. in zopet ustrezni numerični vrsti itd., kar je razvidno tudi s fotografije.

Podoben zapis kot na luknjani kartici imamo tudi na magnetofonskem traku, le da na njem zapisa ne vidimo, da je na magnetofonskem traku površina veliko bolj izkoriščena itd. Tudi magnetni trak ima vzdolž traku namišljene vrste — kanale, ki so prav

tako razdeljeni na numerični in zonski del. Seveda pa je bistvena prednost ta, da lahko napolnimo na magnetni trak veliko količino podatkov, ko pa le-teh ne rabimo več, jih enostavno prekrijemo z novimi podatki — podobno kot magnetofonski trak. Tega pa žal ne moremo napraviti pri luknjani kartici.

Magnetni trak, kot sredstvo za pripravo podatkov za AOP se vse bolj uveljavlja in je le vprašanje časa, kdaj bo popolnoma izrinil luknjano kartico kot nosilca podatkov. Za zapis podatkov služijo posebni tasta-turni stroji. Podatki se prav tako odtipkajo na tasta-turi, stroj pa ustrezne znake spremeni v magnetni zapis v strojno čitljivo obliko.

Za pripravo podatkov se uveljavljajo tudi diskete. Te si najlažje predstavljamo, če se spomnimo na gramofonsko ploščo, le da je zapis na disketi v obliki magnetnega zapisa, na gramofonski plošči pa je zapis fizičen — mehanski. Kapaciteta ene diskete znaša približno 2000 luknjanih kartic, medtem ko je kapaciteta enega magnetnega traku srednje velikosti tudi do 60.000 luknjanih kartic.

Za pripravo podatkov za AOP pa služijo tudi še drugi nosilci, tako npr. luknjan trak, magnetne kartice ipd., ki pa čedalje bolj zgubljajo svojo veljavo.

LJUDJE NA CESTI

Kar naenkrat se zasliši tresk, kolesarja je vrglo na streho avta, potem pa na tla. Obležal je ob robu ceste, iz velike rane na prsih mu lije kri. Okrog se zbira množica brezvestnih mimoidočih, tako, da so na poti tistim, ki hočejo pomagati. Šele ko zaslišijo zavijanje siren, se za silo odstranijo. Na kraju nesreče se ustavita dve vozili: rešilni voz in vozilo prometne milice. Bolničarji prenesejo ponesrečenca v rešilni voz ter oddrviijo z njim na prvi nezgodni oddelek, kajti sedaj gre za minute. Miličniki pa se mučijo z voznikom, ki je povzročil nesrečo. Ždel je za volanom in bedasto govoril sam s seboj ter se ogledalu. Miličniki so slutili, da je vinjen, zato so ga na silo izbezali iz avtomobila ter ga na silo odpeljali s seboj na zaslišanje.

Takšni in podobni primeri so na naših in tudi drugih cestah že vsakdanji. V vsakem časopisu vidiš debelo tiskane naslove: »Voznik zbil pešca in pobegnil, Vožnja pijanega voznika v cik-caku, Kolesar zaradi hudih poškodb po dveh dneh umrl« itd. Marsikdo se ravnodušno ozre na ta naslov in lista časopis naprej. Nekdo drug ga mogoče z zanimanjem prebere, nato pa se zgazra, češ kakšni so danes vozniki, kolesarji, pešci, kaj vse počenjajo na cesti. Pri tem pa je sam pozabil, da je ravno prejšnji dan zbil otroka zaradi prehitre in neupredne vožnje. Ni zadosti samo tako zgražanje, potrebno se je ob vsaki taki nesreči zamisliti in paziti, da se vedno in ob vsakem času dr-

žimo prometnih predpisov, da ne bomo postali tudi sami udeleženci kakšne prometne nesreče. Ni zadosti, če pazimo samo na svojo varnost, treba je gledati tudi na varnost drugih. Koliko nedolžnih žrtev prometnih nesreč imajo brezvestni vozniki na vesti. Naj je voznik še tako brezdušen, če je uničil mlado, nedolžno življenje po svoji krivdi, ga bo to spremenjalo do konca življenja. Ponoči ga bo obraz žrtve obiskoval, se pogovarjal z njim o vseh mogočih rečeh, vendar mu žal besede ne bo rekel. Vendar je najhuje prav to. Dosti boljše bi bilo za storilca, če bi nočna prikazen kričala nanj, mu očitala. Toda ne, govori o vsem mogočem, samo velike, od strahu razprte oči, zadnji pogled v življenju očita, nemo in boleče očita. Podnevi, ko se storilec že malo otrese vtisov noči in pozabi na nočno moro, pa kar naenkrat sreča znanca ali sorodnika žrtve. Ali pa gre mimo kraja nezgode in spet se mu vrnejo spomini. Marsikateri tak človek se je že preselil v drug kraj, kjer ni več srečeval teh ljudi, ki so drugače vedno znova spominjali na zločin, ki ga je zagrešil.

Človeku lahko uideš, toda vesti, pekoči vesti nikoli.

Zato pa, vsi udeleženci prometa, pa naj smo vozniki, kolesarji ali pešci, pazimo na cesti na varnost sebe in drugih ter pazimo, da ne bomo eden izmed tistih, ki jih teži nočna mora in se ne morejo skriti pred svojo vestjo.

SLAVICA SINIC

Varujmo naše zdravje

Rak nožnice in zunanjšega spolovila

Bolje, da obiščete zdravnika danes kot jutri

Rak v nožnici in na zunanjem spolovilu se pri ženskah razmeroma redko pojavlja. Najdemo ga v 6 do 7 odstotkih vsega raka na ženskih rodilih in spolovilih. Kljub redkosti raka na teh organih moramo biti vendarle pozorni, da ga, če se ta pojavi, čimprej odkrijemo. Nožnična raka ni lahko odkriti, saj raste zahrbtno v nožnici, skrit našim očem, ženski pa na začetku ne dela nobenih težav. Raka na zunanjem spolovilu pa vidimo lahko že od samega začetka, tako kot raka na koži, in ga torej lahko zgodaj odkrijemo.

Raka nožnice najdemo navadno med 40. in 65. letom starosti. Nastane pri ženskah, ki so imele že prej kakšne spremembe v nožnici: odrgnine po pesarjih, brazgotine po porodih ter razjede zaradi različnih vnetij (npr. pri spolnih boleznih, tuberkulozi ali drugih pogostih vnetjih nožnične sluznice). Ženska, ki se ji razvija rak v nožnici, lahko kmalu opazi močnejše belo perilo. Kasneje opazi na perilu krvave srage ali šibkejša krvavitve, podobne vodi izpranega mesa, neredko pa se krvavitvam pridruži še občutek tujka v nožnici. Krvavitve so seveda neredne, brez zveze z mesečnim perilom in zlasti pogostejše pri spolnem občevanju. Sprva majhna zatrdlina v nožnici navadno hitro razpade v razjedo; rakava rašča pa prodira v okolišno tkivo in organe — v črevo, mehur, in tudi zunaj male medenice. Zasevki se najraje najprej zasekajo v bezgavke in drugod v medenici.

Raka v nožnici zdravimo navadno tako, da vstavimo v nožnico radij, če pa prodre rak že v okolje, obsevamo obolelo mesto od zunaj z žarki radioaktivnega kobalta.

Včasih nam pomaga pri zdravljenju tudi nož, vendar dajemo radioterapiji prednost. Če rak še ni posebno razvit, je možno dokončno ozdravljenje. Vzrok slabih uspehov je predvsem to, da ženske prihajajo na zdravljenje pozno, dostikrat šele tedaj, ko je rak že zajel zadnje črevo in mehur.

Rak na zunanjem spolovilu se pojavi sprva kot zatrdlina, bradavica ali razjeda, ki ne boli, temveč povzroča morda le nenehne neprijetne občutke: srbi, peče in solzi. Nezdavljena novotvorba se kasneje razbohoti, hkrati pa se širi v sosednje in

globlje ležeče organe: nožnico, v mehur in danko ter v bezgavke v dimljah.

Raka na zunanjem spolovilu najdemo najpogostejše pri ženskah od 60 let starosti navzgor, redkeje pri mlajših. Razvije se zlasti rad pri ženskah, ki so higiensko zanemarjene. Opazimo, da se razvije najraje iz že poprej spremenjene kože ali sluznice: na razjedah po vnetjih ali brazgotinah po poškodbah ter na starostno spremenjeni koži in sluznici.

Raka na zunanjem spolovilu zdravimo kirurško ali pa radiološko. Operacijam dajemo prednost. Lahko ozdravljiv začetni rak na zunanjem spolovilu se zanemarijen sprevrže v hudo oziroma neozdravljivo bolezen.

Za raka nožnice in zunanjšega spolovila lahko trdimo, da ga pripelje do neozdravljivega stanja nepazljivost bolnic in zanemarjanje opozorilnih znamenj, kot so: iztok, neredne krvavitve, srbenje, pekoče bolečine in pa seveda opuščanje rednih vsakoletnih zdravniških pregledov, ki so za zgodnje odkrivanje raka na ženskih spolovilih in rodilih prepotrebni že kar od 25. leta starosti dalje.

Če smo že sami malomarni v opazovanju lastnih bolezenskih sprememb, prepustimo to skrb vsaj zdravniku.

V Sloveniji zabeležimo na leto okoli 25 novih primerov teh dveh rakavih obolenj. Žal pa je več kot polovica od teh že toliko razširjenih, da je uspešnost zdravljenja dvomljiva. Številka sicer res ni velika, glede na možne hude posledice pa naj se ob tem zamisli vsaka Slovenka: Bolje, da obiščem zdravnika danes kot jutri, da ne bo prepozno.

dr. Andrej Kocjan

Kožni rak in maligni melanom

Leta 1966 smo v Sloveniji zabeležili 401 na novo odkritih primerov raka na koži. Pri moških 183, pri ženskah 215 primerov. V tem številu je zajetih tudi 33 primerov najbolj zločeste novotvorbe sploh — črnega raka kože, ki pa se k sreči ne pojavlja tako pogosto kot druge vrste. Od teh 33 je v 15 primerih prizadel moške in v 18 ženske.

Vsaka ranica, ki se ne zaceli, in vsaka bradavica, ki se večja, mora vzbuditi sum na kožni rak.

Če številčno primerjamo kožni rak z rakom na drugih organih, ugotovimo, da se le-ta pojavlja skoraj najpogostejše. Pojavlja se pri obeh spolih približno v enakem številu, pogostejše pa po 60. letu starosti. Tudi pri mlajših ni izjema.

Za kožnim rakom obolevajo bolj ljudje svetle in rdečkaste polti, temnopolti redkeje. Pri črnih ga skoraj ne najdemo. Največkrat se pojavlja na odkritih delih telesa (obraz, čelo, hrbtišča rok), ker so le-ti najbolj izpostavljeni soncu, vetru in drugim dražljajem. Velikokrat ga najdemo pri mornarjih in poljedelcih, ker so izpostavljeni soncu.

V Makedoniji je štirikrat pogostejši pri muslimanih kot pri muslimankah, ki so si še do nedavnega zakrivala obraz s feredžo. Sicer pa je pri ženskah v Makedoniji, ki niso nosile feredže, dvakrat pogostejši kot pri moških.

VZROČNOSTI RAKA IN PREDRAKAVA OBOLENJA KOŽE

Med vzročnike raka in predrakava obolenja kože prištevamo vse tiste spremembe na koži, iz katerih se lahko razvije rak. Tako ni redek pojav kožnega raka na mestih, kjer je bila koža dlje vneta in vnetja ni bilo mogoče z nobenim zdravilom pozdraviti; na brazgotinah, ozeblinah, strelnih ranah; na ranah, ki so posledica slabe preskrbe tkiva s kisikom; na brazgotinah, ki so posledica dolgotrajno delujočih kemičnih snovi itd. Vse navedene primere imamo za predrakava obolenja ali kot jih tudi imenujemo — prekanceroze.

Najpogostejši prekancerozi kože sta hiperkeratoza (prekomerno zaroževanje kože) in senilna keratoza (starčevsko zaroževanje kože).

Prva oblika se pojavi kot zatrdlina kože, ki je ostro omejena od okolice in je videti kot hrastica ali ploščica. Prizadene le majhen del kože na mestih, ki so izpostavljeni dolgotrajnemu vplivu sončnih žarkov ali drugim dražljajem. Srečamo jo največkrat pri starejših ljudeh, ni pa izjema že med 20. in 30. letom.

Druga oblika se pojavlja po 60. letu starosti, in sicer tudi na mestih, ki niso bila pretirano izpostavljena sončnim žarkom, npr. na hrbtu, ramah, prsih, nadlaktih. Po videzu pa se te oblike ne razločujejo od hiperkeratoze.

V posebno skupino opredeljujemo kožnega raka, ki se pojavlja pri ljudeh, katerih koža je izpostavljena stalnim poklicnim škodljivostim; zato mu pravimo »poklicni kožni rak«. Najdemo ga večkrat pri tistih delavcih, ki leta in leta delajo z arsenom, s proizvodi neočiščenega petroleja in parafina, s premogovim katranom, z rentgenom in radiumom — seveda, če so zanemarjali poklicne zaščitne ukrepe. Tudi kožni rak pri poljedelcih in mornarjih štejemo med poklicni rak.

ZNAMENJA KOŽNEGA RAKA

Vsaka ranica ali hrastica, ki se nikakor ne zaceli, in vsaka zatrdlina ali bulica, ki se večja in izbočuje, nam mora vzbuditi sum na kožni rak. Take tvorbe rastejo navadno počasi, vendar se vztrajno večajo in slej ko prej prodrejo tudi globlje kožne sloje in v podkožje. Zato je zelo pomembno, da gre vsakdo, ki kaj podobnega opazi na svojem telesu, takoj k zdravniku. Pregled odščitnjene koške tkiva iz sumljivega mesta pod mikroskopom nam bo razjasnil, ali gre za rak ali ne. Pomembno je, da pride bolnik čimprej v tako bolnišnico, ki ima strokovnjake in vso opremo za ustrezne preiskovalne postopke in zdravljenje.

Ko se kožni rak širi — in širi se, če ga ne zdravimo — se njegova površina zadebeli in ponavadi pokrije s hrasto. Pod hrasto se nabira gnojna podobna izcedek. Ko hrasta odpade, nastane prav značilna rana z zadebeljenimi, neravnimi robovi, ki se dvigajo nad površino okolišne rane. Rana na najmanjše dotike krvavi.

Kožni rak se le redko zaseje v bezgavke in druge organe, raste in širi se zvečinoma krajevno. Če ga ne zdravimo, postane vedno nevarnejši, ker uničuje okolišno zdravo tkivo. Če zajema na primer mišice lica, nosno kost ali nosni hrustanec, so potrebne razsežne operacije, ki bolnika trajno in zelo iznakazijo.

ZDRAVLJENJE

Čeprav je kožni rak najpogostejši, je najmanj usoden, ker je dokončno ozdravljiv, če ga začnemo pravočasno in ustrezno zdraviti. Tembolj, ker ga lahko odkrijemo takoj, ko se pojavi, saj je na površini telesa in ga hitro opazimo.

Kožni rak zdravimo z obsevanjem ali včasih tudi z izrezanjem, včasih pa z obojim hkrati. Zdaj se že skoraj nikoli ne primeri, da ga ne bi tudi pozdravili.

Povedali smo že, da je maligni melanom ena najbolj zločestih novotvorb. Na srečo ni zelo pogost. Največkrat se razvije na koži, vendar tudi drugi organi niso izvezeti, npr. oko, možganske mrežnice, nadledvične žleze, danka, žensko spolovilo itd.

MALIGNI MELANOM (ČRNI RAK)

Na koži se maligni melanom skoraj vedno razvije iz maternega znamenja. Teh ima človek povprečno okoli 20, bodisi že od rojstva ali pa so se kasneje pojavila. Maligni melanom se razvije rad iz takih znamenj, ki so izpostavljena draženju in okvaram. Najbolj pogoste okvare so britje, trenje obleke in obutve na mestih, kjer se tesno prilagajajo telesu; praskanje, rezanje, mazanje z dražječimi mazili. Zelo nevarne so nekorenite operacije maternih znamenj.

Maligni melanom je nevaren zlasti zato, ker se rad in kmalu zaseje v življenjsko pomembne organe: v pljuča, jetra, možgane, kostni mozeg, ledvica in še v druge ter jih s svojim razraščanjem uničuje.

Do pubertete se izredno redko razvije, po puberteti pa je vse pogostejši. Več ga je pri ženskah kot pri moških. V glavnem je bolezen mlajših in srednjih let.

Vsako materino znamenje, posebno če je na mestu, ki je izpostavljeno poškodbam, moramo temeljito izrezati.

Zdravljenje črnega raka sodi v roke strokovnjaka, ki pozna to bolezen do podrobnosti in ima v tem veliko izkušenj. Kakršnokoli neprimerno zdravljenje (neprimerna mazila, nezadostno izrezanje) je za bolnika lahko usodno.

Dr. Jože Bitenc

Varujmo naše zdravje

Pljučni rak

Med vzroki naglega naraščanja te bolezni je vsekakor kajenje cigaret

Dr. Zdenka PODGORNİK-RU-NOVC, specialist radio-terapevt

Obolenje za pljučnim rakom je v zadnjih desetletjih močno naraslo. Naj navedem le nekaj statističnih podatkov. Pred 50 leti je bil pljučni rak prava redkost. Kratke podatke iz ZDA: leta 1930 je umrlo v tej deželi za pljučnim rakom 2837, leta 1950, torej 20 let pozneje pa že 18.313 ljudi. Te številke nam povedo, da je smrtnost zaradi tega obolenja narasla v 20 letih za 500 odstotkov. V Sloveniji je leta 1966 zbolelo za pljučnim rakom 410 ljudi, to je 11 % od vseh obolelih za rakom. Od tega je bilo 17 % žensk, to je slaba šestina. Za nobeno drugo vrsto raka ni obolenje tako naraslo kot prav za pljučnim rakom. Očitno je, da za pljučnim rakom mnogo pogostejše obolevajo moški kot pa ženske. Po statistikah je razmerje med spoloma 7:1 v korist žensk.

Kje so vzroki tako naglega naraščanja te bolezni? Vse statistike dolžijo za ta porast vse večje število kadilcev cigaret. Pri izgorevanju le-teh namreč nastajajo snovi, kot sta benapiren in benzantracen, ki pri laboratorijskih poskusih povzročijo raka na poskusnih živalih. Pri posameznem kadilcu ni mogoče napovedati, ali bo sploh in kdaj bo obel za pljučnim rakom. Raziskovalci pa so si edini v tem: čim dalj traja kajenje in čim večja je dnevna količina pokajenih cigaret, tem večja je možnost obolenja za pljučnim rakom.

Pregledi kadilcev so pokazali, da imajo ti na sluznicah dihalnih organov spremembe, ki jih pri nekadilcih ni. Te spremembe štejemo za predrakave, to se pravi, da se iz njih lahko razvije rak. Po mnenju strokovnjakov kajenje cigar in pipe ni tako nevarno, ker taki kadilci ne vdihavajo tako globoko dima kot kadilci cigaret. Napotek je tak: tudi dolgoletni kadivec zmanjša možnost, da bi zbolel za pljučnim rakom, če preneha kaditi. Najbolje pa je, da sploh ne začnemo kaditi, kajti kajenje pospešuje nastanek pljučnega raka, kakor tudi drugih obolenj, predvsem obolenj srea in ožilja!

Povzročitelje pljučnega raka iščemo tudi drugod. Vemo, da je delovanje dva — do štirikrat pogostejše v mestih kot na deželi. To pripisujemo zraku v mestih, ki ga onesnažuje industrija in velik promet. Pred nekaj desetletji so mislili, da je tuberkuloza marsikdaj predhodnik pljučnega raka. Toda čas je pokazal, da upadanje tuberkuloze ne gre v korak z naraščanjem pljučnega raka. Ne moremo reči, da so nepomembna razna kronična, tj. dolgotrajna vnetja v samih pljučih in sapnikovih vejah ter vejicah. Ta obolenja stalno dražijo sluznico, ki je tako bolj dovzetna za razvoj raka.

Pljučnega raka se da hitro spoznati ali pa tudi zelo težko. Želimo si, da bi ga spoznali čimprej.

V zgodnjem stanju so znamenja neznatna. Najpomembnejše znamenje je kašelj. Ta se pojavlja tudi pri drugih kroničnih obolenjih pljuč in sapnikovih vej npr. pri bronhitisu. Znan je dolgoletni kašelj kadilcev, zlasti jutranji. V tem primeru nam postane sumljiva vrsta kašlja. Če se ta spremeni, bodimo pozorni. Če opazimo krvav izmeček, je to resno opozorilo, da moramo k zdravniku, čeprav krvavkast izpljunek lahko povzroča tudi druga obolenja. Drugo pomembno znamenje je težko dihanje, ki se pojavlja tudi, če bolnik miruje, ter je življajoče in ostro. Pomembno znamenje je tudi bolečina v prsih, ki je podobna zbadanju in se pri kašljanju poveča. Ne redko se pridruži pljučnemu raku pljučnica. Vsa znamenja, kot so npr. temperatura, znojenje, spremembe v krvi, govorijo v prid vnetju. Rentgenski pregled po preboleli pljučnici pa nam odkrije rakavo obolenje. Ne trdimo, da je vsaka pljučnica posledica ali znanilec

raka. Še zdaleč ne! Vendar ni nikdar odveč temeljit pregled po prestani pljučnici. Vidimo, da znamenja začetnega pljučnega raka niso zelo značilna. Zato naj nas nekaj tednov trajajoči kašelj opozori, da gremo k zdravniku. Najpomembnejše je, da si damo po 45. letu starosti vsaj vsako leto enkrat pregledati pljuča.

Moderna medicina ima na voljo že dokaj zanesljive metode, da lahko ugotovi to bolezen. Najpreprostejši je rentgenski pregled in slikanje pljuč. Na sliki vidimo dostikrat zasenčenje, ki ga povzroča tumor, ko bolnik nima še nobenih težav. Če nam rentgenska slika zbudi sum, da gre za rakavo obolenje, izberemo še druge diagnostične postopke. Najvažnejša je bronhoskopija. Pri tej preiskavi s posebno napravo pogledamo v sapnico (bronhus) in njene bližnje veje. Tako neposredno vidimo tumor in ga tudi košček odrežemo za mikroskopski pregled. Rezultat pregleda izrezanega tkiva pod mikro-

skopom je zelo zanesljiv. Večkrat pa leži tumor globoko v pljučih in ga z omenjeno napravo ne moremo videti. V tem primeru nam pogosto pomaga bronhografija, sapnico in njene veje napolnimo s kontrastnim sredstvom, da postanejo pri rentgenskem slikanju vidne. Tako lahko vidimo mesto, kjer rakavo tkivo zapira sapnico. Zelo nam pomaga tudi pregled celic v izpljunku ali v brisu sluznice, ki ga napravimo pri bronhoskopiji. S površine tumorja se namreč luščijo rakave celice, ki jih pod mikroskopom lahko spoznamo.

Pljučnega raka najbolj zanesljivo pozdravimo z operacijo. Zal, čisto to ni mogoče, ker pride bolnik prepozno na zdravljenje ali pa nam druge okoliščine ali obolenja preprečijo, da bi bolnika operirali. Drug način zdravljenja pa je obsevanje z rentgenskimi ali gama žarki, s katerim dosežemo mnogokrat zadovoljivo izboljšanje včasih pa tudi dokončno ozdravljenje.

MUZEJ REVOLUCIJE CELJE

Muzej revolucije Celje je bil ustanovljen decembra 1963, ko se je dotedanji oddelek za zgodovino NOB pri Pokrajinskem muzeju v Celju osamosvojil, preselil v nove prostore na Trgu V. kongresa 3. in odprl stalno razstavo o revolucionarnem delavskem gibanju in narodnoosvobodilni borbi na celjskem pokrajinskem območju. S tem je Celje dobilo specializirani samostojni zavod, ki je začel načrtno in sistematično iskati, zbirati, urejati in proučevati zgodovino iz svojega delovnega območja, izdajati publikacije, prirediti razstave in širiti ter negovati tradicijo NOB in naše revolucije. S svojim delom nedvomno mnogo prispeva k temu, da spomini na najtežje dni naše preteklosti niso obledeli in da je obdobje štiriletnega boja za svobodo s svojimi pridobitvami živo prisotno v našem vsakdanjem življenju.

Muzej revolucije Celje ima svoje prostore v stavbi starega magistrata, z zelo ugodno lego v središču mesta. Zgradba je bila v ta namen temeljito popravljena, obnovljena in zelo lepo opremljena.

Stalna razstava, ki je odprta v Muzeju revolucije, zavzema šest razstavnih prostorov in dve avli, tako da ima vsako razdobje narodnoosvobodilnega boja svoje določeno mesto.

V prvem razstavnem prostoru je prikazana zgodovina revolucionarnega delavskega gibanja v obdobju 1919-1941. V tem prostoru je prikazanega precej dokumentarnega gradiva, ki priča o težkem boju delavcev za svoje socialne in demokratične svobosčine.

V drugi sobi je razstavljeno dokumentarno gradivo iz začetnega obdobja okupacije. Razporejeno je po vrstnem redu, kakor so se vrstili tedanji dogodki od začetka vojne do konca leta 1943.

Opozoriti je potrebno posebno na fotografije dokumentov o izdajalskem in petokolonskem delovanju pripadnikov Kulturbunda in njihovih pajdašev, o kapitulaciji stanojugslovske vojske in prihoda okupatorja na naše področje ter na prikaz hude raznarodovalne politike Nemcev nad našim ljudstvom. Temu poglavju sledi nato prikaz začetka in širjenja oboroženega upora in delovanje partizanskih enot na celjskem območju (Celjska četa, Savinjska četa, Šaleška skupina, Prvi štajerski bataljon, II. grupa odredov in nastanek IV. operativne cone).

Tretji prostor je v celoti posvečen herojskemu pohodu XIV. udarne divizije na Štajersko v začetku leta 1944.

V četrtem razstavnem prostoru je prikazano obdobje največjega poleta narodnoosvobodilne borbe na našem območju leta 1944. Razstavno gradivo prikazuje veliko ofenzivno enot IV. operativne co-

ne poleti 1944 in nastanek osvobojenega ozemlja v Zgornji Savinjski dolini in na Kozjanskem ter nastanek in razvoj ljudske oblasti na teh ozemljih.

Peti razstavni prostor je napolnjen z gradivom o partizanski saniteti, partizanskih tiskarnah in okupatorjevim nasiljem nad našimi ljudmi.

Šesti in hkrati zadnji del razstave pa prikazuje zaključno obdobje boja za osvoboditev. Tu je prikazan poraz okupatorja in razoroževanje nemške vojske, ki je skupno z razbitimi ostanki domačih izdajalcev maja 1945 prek našega ozemlja bežala proti Avstriji. Zaključni del razstave pa prikazuje tudi silno navdušenje borcev in ljudskih množic, ki so po težkem in krvavem boju le pričakale svobodo, mir in neodvisnost.

Sestavni del stalne razstave v Muzeju revolucije sta tudi avli v I. in II. nadstropju. V prvi je po-

(Nadaljevanje na 16. strani)

Del prostorov muzeja revolucije v Celju

RAZGLEDNICE MESTCA

Samoupravna delovna skupina pocinkovalnice se je sestala takoj po katastrofalnem potresu v Posočju in sklenila, da bi prispevala enodnevni zaslužek za pomoč prizadetim ljudem na območju potresa.

Tudi delovna skupina naših delavk, ki delajo v skladišču gotovih izdelkov, vodi jo Jožica Čater, se je sestala istega dne t. j. 15. 9. 1976 je sklenila, da bo zaslužek tega dne darovala za prizadete občane v Posočju, ki po zadnem hudem potresu nimajo niti več strehe nad glavo. Take humane akcije dokazujejo, da so naši delavci in delavke pripravljeni po svojih močeh pomagati v nesreči kar so že nešteto dokazali.

Sofer Vili Javšovec, ki že dolgo let vozi osebni avto »Mercedes« je dober gospodar. S tem vozilom je prevozil že več kot 200.000 km brez večjih popravil in prejel od tovarne dve zlati znački

Veliki uspehi naših modelarjev

Klub modelarjev pri našem društvu ljudske tehnike dosega iz leta v leto večje uspehe. Modelarji, ki izdelujejo različne modele letal so skromni in se nič kaj radi ne hvalijo z doseženimi uspehi, čeprav segajo ti tudi do evropske ravni.

Vodja kluba letalskih modelarjev vodi že kakih štirinajst let požrtvovalni Edi Zagvozda, ki prebije večino svojega prostega časa med njimi, jih uči, organizira in pomaga. Klub modelarjev šteje 40 članov in vsi si aktivno prizadevajo, da bi dosegli čim večje uspehe. V času svojega dolgoletnega delovanja je ta klub

šesto mesto in v kategoriji F 1 C tretje mesto. S temi rezultati so si priborili točke za tekmovalje na državnem prvenstvu. Tekmovalje je bilo v Vipavi.

Zanimivo in zahtevno je bilo republiško tekmovalje akrobatskih modelov in modelov za zračni boj. Na tem tekmovalju so dosegli naši modelarji z akrobatskimi modeli prvo in drugo mesto, v modelu za zračni boj pa prav tako prvo in drugo mesto.

Pionirji modelarskega kluba so dosegli na republiškem tekmovalju odlične rezultate. V kategoriji F 1 A prvo mesto in ekipno

Edi Zagvozda je izredno prizadeven v dejavnosti modelarstva. Kot vodja kluba modelarjev pri naši LT skrbi za strokovno vzgojo članov in jim vsestransko pomaga

vzgojil veliko število mladih ljudi, ki so se po pridobljenem osnovnem znanju tehnike odločili za razne tehnične in druge poklice. Iz članstva kluba je izšlo veliko število diplomiranih inženirjev, inženirjev, tehnikov in strokovnjakov in raznih drugih poklicev. To potrjuje, da klub deluje izredno dobro in načrtno kajti le ob tako zastavljenem vzgojnem programu se mladi ljudje nauče zahtevne modelarske tehnike, ki skriva v sebi nešteto tehničnih razmišljanj in odpira mlademu človeku obzorje, ki mu je bilo prej neznano.

Delo modelarskega kluba je zelo razgibano. Tečaji se vrše trikrat tedensko, na dan ponedeljka, srede in petka, za starejše modelarje pa je delavnica odprta vsak dan od 17,30 do 19,30 ure.

Člani modelarskega kluba so se udeležili različnih tekmovalj. Na klubskem in medklubskem tekmovalju v Celju, kjer se pridobijo točke za udeležbo na drugih tekmovaljih so dosegli dobre uspehe. Na podlagi teh uspehov so se udeležili drugih tekmovalj izven Celja. Tekmovali so tudi za primorski pokal na letališču v Ajdovščini.

Zelo važno je bilo tekmovalje za republiško prvenstvo, na katerem je bilo treba doseči normo za tekmovalje na državnem prvenstvu. Na republiškem tekmovalju so dosegli v kategoriji F 1 A prvo mesto, v F 1 B peto in

prvo mesto, v kategoriji A 1 pa tretje mesto.

Odlični rezultati so bili doseženi na državnem prvenstvu, ki je bilo v Vrhu. Doseženi so bili odlični uspehi. V kategoriji F 1 A prvo mesto posamezno in prvo mesto ekipno, v kategoriji F 1 B pa tretje mesto ker sta sodelovala le dva člana kluba namesto treh, ekipno pa drugo mesto, v kategoriji F 1 C pa je bilo doseženo posamezno sedmo mesto.

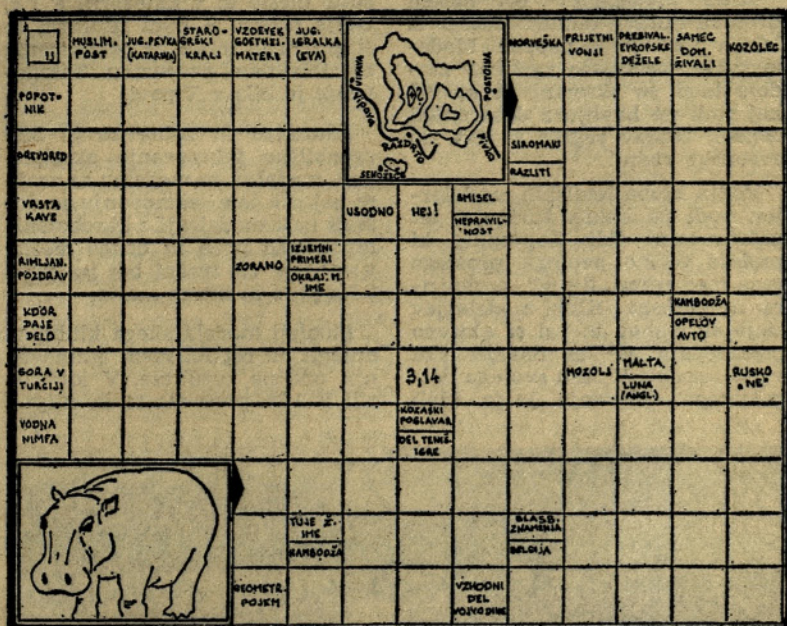
Tekmovalja za dolenski pokal v Novem mestu se je udeležila zmanjšana ekipa naših modelarjev, ker je bil en član ekipe na evropskem prvenstvu, kjer je dosegel peto mesto, kot reprezentanca pa prvo mesto.

Na tekmovalju za dolenski pokal so bili doseženi naslednji rezultati: kategorija F 1 A peto, sedmo in petnajsto mesto, kategorija F 1 B drugo, sedmo in deveto mesto, kategorija F 1 C tretje in četrto mesto, kategorija A 1 pa drugo, tretje in osmo mesto.

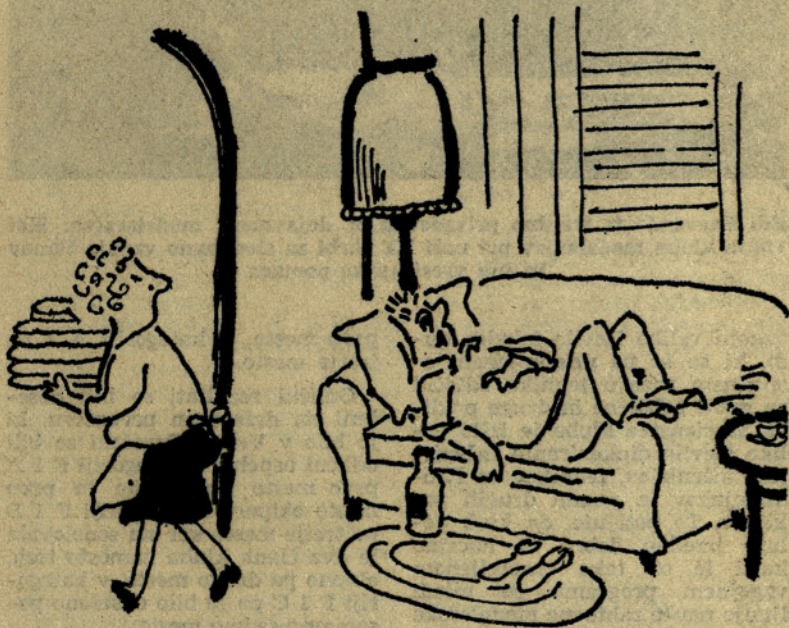
Odveč bi bilo naštevati posamezne pokale in druga odličja, ki so si jih modelarji prislužili na raznih prvenstvih. Naj povemo le, da je teh priznanj, pokalov, medalj, ki se dajejo za vrhunske dosežke na tekmovaljih zelo veliko tako, da so naši modelarji nosilci najvišjih odličij, ki se dajejo na takih tekmovaljih.

KRIŽANKA

Informacija o glasbeni mladini

HUMOR

Nace: Kdaj bo prišla ura počitnic?
Mica: A???

To je moj prejšnji mož. Vpeljal te bo v vsa kuhinjska in ostala gospodinjska dela (EMO)

Glasbena mladina Slovenije, kolektivni član ZSMS v okviru SZDL, je član Muzičke omladine Jugoslavije in obenem član Mednarodne organizacije Glasbene mladine (FIJM). Glasbena mladina je družbeno in vzgojnoizobraževalna organizacija, ki s svojo dejavnostjo prispeva k skupnem razvoju kulture in socialističnih odnosov ter vpliva na estetsko in kulturno vzgojo mladih samoupravljalcev. Naloge Glasbene mladine so razvijati kulturno in še posebno glasbeno življenje in ustvarjalnost mladih, ostriti moralno in umetniško presojo glasbenih in drugih del in se zavzemati za uresničevanje kulturnih želja in potreb svojih članov in okolja, v katerem živijo in delajo.

Glasbena mladina organizira kulturne in umetniške dejavnosti — animirane koncerte, srečanja, tekmovalna, festivale in podobne manifestacije, snuje klube, aktivne, društva in ansamble. Poleg tega podpira izmenjavo izkušenj svojih članov v republiškem, medrepubliškem in mednarodnem okviru. V tem smislu organizira sodelovanje svojih članov v mednarodnem kampu v istrskem Grožnju in v inozemskih glasbenih kampih.

Glasbena mladina Slovenije ima lastno izdajateljsko dejavnost, v katere okvir sodi časopis GLASBENA MLADINA, ki izhaja že šesto leto in si je v tem času pridobil krog bralcev, ki presega številko 14.000. To glasilo,

ki izide šestkrat na leto, poroča o delu in uspehih organizacije Glasbene mladine, obvešča o dogodkih iz glasbenega življenja, zasleduje vidnejše zanimivosti glasbe pri nas in na tujem, prinaša podatke o glasbenih ustvarjalcih, ocenjuje nove plošče in glasbene publikacije ter v obliki poročil, kritik in razmišljanj skuša mladim bralcem pomagati k širši glasbeni razgledanosti in jih usmeriti h kritičnemu odnosu do glasbe.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega dragega očeta

Jožeta Krajnc

se prav iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti in darovali vence in cvetje.

Še posebej se zahvaljujemo sodelavkam in sodelavcem iz montaže in emajlirnice za veliko razumevanje v dneh žalosti in izraze sožalja.

Zalujoče hčerke:
Jožica, Štefka in Lizika

MUZEJ 1976

(Nadaljevanje s 14. strani)
stavljen detalj Savinjškega spomenika in doprsni kip maršala Tita, avla v drugem nadstropju pa je posvečena spomenu narodnih herojev. V njene stene je vstavljenih 16 bronastih plaket narodnih herojev, ki so bili rojeni ali so se borili in padli na celjskem območju. Plakete je izdelal Vladimir Stoviček, kip Borisa Kidriča pa Stojan Batič.

Na stalni razstavi v muzeju je skupno 452 muzealij, 738 fotografij in 310 raznih dokumentov.

Nasproti stavbe muzeja je vhod v Spominsko razstavo v Starem piskru, kjer so nacisti zverinsko ubijali naše ljudi.

Emajlirrec

Casopis izhaja dvakrat mesečno kot glasilo delovne skupnosti EMO-Celje in ga prejema člani te delovne skupnosti brezplačno. Uredniški odbor: Emil Ječič, Fric Kotnik, Danilo Kralj, Jože Keber in Vlado Praterner. Glavni in odgovorni urednik: Emil Ječič. Naslov uredništva Celje, Mariborska 86, telefon 23-921, interna 238. Po mnenju Republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana, je časopis oproščen plačevanja davka od prometa proizvodov (št. 421-1/72 z dne 22. 5. 1973). Tisk in klišaji AERO Celje

V želji, da bi trajno zaznamovali kraj, ki je prepojen s krvjo žrtev nacističnega nasilja, je bilo dvorišče zaporov Starega piskra leta 1965 preurejeno v spominski prostor. Na zidu, pred katerim so streljali talce, so vstavljeni kamnite ploščice z imeni ustrelenih. Poleg imen je na sredini zidu pritrjen osem metrov dolg in en meter visok bronast relief, ki ga je izdelal Peter Černe. Na njem so simbolično upodobljeni najvažnejši dogodki iz NOB v Celju in okolici. Na vzhodnem koncu zidu so v granitni plošči vklesane poslovične besede kmeta Ivana Acmana, ki so ga nacisti ustrelili na tem dvorišču 20. julija 1942.

Z dvorišča je tudi vhod v spominsko sobo, kjer je bila med okupacijo mučilnica. V njej je sedaj razstavljenih nekaj predmetov iz zaporov, izdelki zapornikov, originalni plakati in fotografije streljanja talcev ter fotokopije poslovnih pisem, ki so bila napisana v zaporih Starega piskra.

Stalna razstava v Muzeju revolucije Celje in v Starem piskru je odprta vsak dan razen ponedeljka od 9. do 12. ure. Za napovedane obiskovalce pa tudi izven tega časa.

Delovna skupnost Muzeja revolucije Celje vabi zaposlene v vašem delovnem kolektivu, da si obe razstavi ob priliki ogledajo.